

ELŐFIZETÉS

HELYREK:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEK:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 327.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
Kisfaludy-utca 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő
Stauber József.

Csütörtök, március 16.

Visszavert

olasz támadások.

— Hullák ezrei állásaink előtt. —

Budapest, március 15. (Hivatalos.)
A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntér:

Uscieckótól északnyugatra a hidfő-
sáncot megszállva tartó csapat heves
támadásokat vert vissza, különben je-
lentősebb esemény nem történt.

Délkeleti hadszíntér:

Ujabb esemény nem volt.

Olasz hadszíntér:

Olaszok támadásai az Isonzó ar-
vonalon tovább tartanak. Tegnap dél-
után a Podgora magaslaton elkese-
redett harc folyt. Csapatunk itt, a
helyenkint benyomuló ellenséget ké-
zítésében verték vissza. Ép olyan
eredménytelen maradt az ellenség
éjjeli támadása is, amelyet több
órai tüzérségi előkészítés után San
Marinótól délnyugatra fekvő terü-
let ellen intézett. A helység előtt
az előző napok harcaiból még több,
mint egyezer ellenséges holttest
hever. A tengermelléki arcvonal többi
más pontján élénk tüzérségi és akna-
vető harcra került a sor. A karintiai
határterületen Fella szakaszunkat, Ti-
rolban a Col di Lana területet, az
ellenség élénk tűz alatt tartotta.
Olasz repülők Triesztre bombákat
dobtak anélkül, hogy kárt okoztak
volna. Höfer altábornagy, a vezérkari
főnök helyettese. (Miniszterelnökség
sajtóosztálya.)

Előbbre nyomultak

a németek Verdunnél.

Berlin, március 15. (Hivatalos.) A
nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Neuwe-Chapelle-nél egy előretolt
angol védőművet, megszálló angol le-
gényiségekkel együtt, levegőbe röpi-
tettünk. Az angol tüzérség hatalmas
ágyutüzet zúdított Lens városára. A
francia tüzérség új állásunk ellen
Ville aux Bois-nál, valamint a Cham-
pagne arcvonal különböző szakaszai
ellen, igen élénk tevékenységet fej-
tett ki. A Maastól balra sziléziai
csapatok harcvonalukat a Bois de
Corbeaux-tól nyugatra fekvő vidék-
ről erőteljes lendülettel a Morte
Homme magaslatra tolták előre. Az
ellenség 25 tiszte és több mint ezer
főnyi légénysége sebesületlenül került

fogságba. A franciák négyszer meg-
ismételt ellentámadása semmiféle
sikerrel sem járt, ellenben érzékeny
vesztést szenvedtek a Maas jobb
partján és a Cote Loraine keleti
lejtőjén. Mindkét fél tüzérsége elke-
seredetten küzdött. Tovább a Vo-
gézekben és azoktól délre a franciák
felderítés céljából több kisebb előre-
töréssel próbálkoztak meg, amelyeket
visszavertünk. Letters hadnagy Bau-
pome-tól északra immár a negyedik
ellenséges repülőgépet lőtte le.

Egy angol kétfedelüt Vignynél

(Arrastól északkeletre) és Suivrynél
(a Maas mellett, Verduntól északnyu-
gatra) védőágyunk egy-egy francia
repülőgépet leszállásra kényszerítet-
tek. Haumont felett (Verduntól északra)
egy nagy francia repülőgép légi harc
után lezuhant. A repülőgép utasait
elfogtuk. A többi gép utasa meghalt.

Keleti és Balkán hadszíntér:

A helyzet változatlan. Legfelsőbb
hadvezetőség. (Miniszterelnökség saj-
tóosztálya.)

Ellensúlyozó hadvezetés.

Arad, március 15.

Az Isonzó mentén ötödször men-
nek rohamra a bersaglierek és alpi-
nik, hogy tizezrével pusztuljanak el
a halált osztó ágyú és géptegyver-
tüzből. Höfer jelentése két nap óta
arról ad hírt, hogy a hónapok óta
pihenő olasz erők felkereskedtek ár-
kaikból és az olasz huszonnyolcas
ágyúk pergő gránátzáporának védő-
takarójától fedezve rohamnak a közel
egy esztendő óta hiába ostromolt ál-
lások felé a Doberdón, Görz alatt, a
hírhedt Podgora magaslaton, a tol-
meini hidtónél, a Krn-on, mindenütt.
Az ötödik Isonzó-csata megkezdődött.

Négyszer már végigéltük — ka-
tonáink irgalmatlan vér, tűz, halál
és pusztulás tergetegben, mi idehaza
izgalmas, várakozó, megleszített vá-
rakozásban ezt a harcot. Négyszer
már előzőnlöttek az olasz hadosz-
tályok és négyszer már visszataka-
rodtak, elvérezve, megtizedelve, fog-
csikorgatva. Il re piccolo négyszer üt
már hiába az olasz főhadiszálláson,
diadalmas döntésre várakozóban, hogy
frissiben, nyomban vonulhasson be a
meguodított varba. Először talán egye-
nesen Bécsre gondolt, azután Triesztre,
a harmadik és negyedik offenzívánál
már görzi bevonulással is beérte volna
és most, most ötödszörre — ki tudja
— esetleg szívesen bevonulna — ha
bevonulhatna — Podgorába, Oslovi-
jába, vagy akármelyik másik maka-
csul védelmezett faluba. Háboruban
nem hasznos mesterség a jóslás, de
talán nem is kell jóslani annak előre
megmondásához, hogy az olasz leg-
főbb hadur megint csak nem fog be-
vonulni sehová.

Mit jelentenek tehát ezek a meg-
felelő szünetek után ismétlődő táma-
dások a kanyargó, ezüstös Isonzó-

mentén? Az iskolai példázat hangyái
a tegyveres olaszok, akik kétszer, na-
romszor, ötször és még ki tudja
hányszor visszahullanak az üveg-
pohar faláról, a drótakadályok, aknák,
keresztező és bezáró gránátzuhatok
megvívhatatlanságáról, mégis újra és
ismét makacs ostobasággal, vak meg-
nem értéssel, dühös kitartással újból-
újra neki mennek. Vad, buta, tene-
tetlenül dühöngő kis hangyák...

Igy is lehetne nézni az Isonzó-
csatákat. De ezek a bolondos entente-
hangyák egyaránt rohannak a ha-
láiba, egyaránt ismételtgetnek minden-
féle győzelmi kilátás, siker-remény
nélkül támadásokat a Dnyeszternél, a
Stripánál, Flandriában. Most az
Isonzó van a soron. Ezek a táma-
dások, ezek az offenzívák — azt kell
hinnünk — a párisi közös haditaná-
csokban születnek meg, az entente
bölcse fővezérletének sajtóságos hadi-
tervéhez tartozik. Felette kútönös
hadvezetés ez. „Ellensúlyozó-had-
vezetés” a legjobban reá illő név.

Amíg a mi seregeink — németek,
magyar-osztrákok, bolgárok, törökök
— akárhol is támadjanak, mindenhol
cél látnak maguk előtt, cél tűznek
maguk elé, amíg a mi hadvezetésünk
közös akarattal és határozott céllal
nekilendíti ágyutorkok ezreinek el-
seprő tüzeit és szuronyok százezreinek
utat szakító mozgó erdejét hol Gorli-
cének, orosz várgyűrűknek, hol Szer-
biának, Macedoniának, hol a Darda-
nellák ostromlónak, hol Verdun-
nek és sikert ér el, mert célja van táma-
dásának, addig ellenségeink minden
harcának, offenzívájának másfél év
óta csak egy célját halljuk: az ellen-
súlyozást, a mentesítést. Egyszer az
angolok támadnak Flandriában, hogy

mentesítsék a szorongatott orosz frontot. Azután az oroszok kezdenek bukovinai offenzívát, hogy gyengítsék a balkáni hadjárat erejét, majd a Kaukázusban támadnak, hogy ne győzhessenek a törökök a Dardanelláknál,

most pedig az olasz front lendül neki, hogy megállítsa a Verdun köré szoruló német acélgyűrűt. Az ellensúlyozó hadvezetés eddigi eredményeiből ítélve az ötödik Isonzó-csata következménye — Verdun eleste lehet.

Kierőszakolták a franciák az olasz offenzívát.

— Minden munkást a frontra küldtek az olaszok. — Hóban eltemetett zászlóaljok. —

Távirati tudósítás.

Lugano—Bécs, március 16.

Bécs. A verduui csata tovább folyik. A franciák kétségbeesett erőfeszítést kíséreltek meg, hogy a Maastól nyugatra elterülő vidéken ellenoffenzívával visszaszerezzék a tőlük elragadott állásokat a Holtó-erdő déli szegélyén és a Cunieres-magaslaton. Ezek az ellentámadások szombaton és vasárnap zajlottak le, még pedig teljesen eredménytelenül. Egy svájci számítása szerint a franciák a háromhetes harcokban elesettekben és sebesültekben százezer embert veszítettek, foglyokban pedig huszonnégyzet, azonkívül a németek még 189 ágyút és 230 géplegyvert zsákmányoltak.

Vasárnap és hétfőn nem került nagyobb gyalogsági akciókra sor és mindkét oldalon csak ágyútűzelés folyt.

Franciaországnak azt a rég óhajtott kívánságát, hogy Olaszország egy hadtesttel segítse a Maas-frontot, Cadorna szokásos módra mellőzte. Az olasz vezérkari jelentés még pénteken csak a ködről, havazásról, lavináról, esőről és ár dísról szólt, egy nappal később azonban már a mi hadvezetőségünk arról emlíkezett meg, hogy az olasz tűzéség élénken örvöl a görzi bidét, Görz város déli részét és a doberdó tengerszék. Ez a tűzés a szombatról vasárnapra virradó éjszaka is tartott és kiterjedt a karintiai frontra is.

Az olasz tűzéség tevékenysége most már az egész Isonzó fronton megnyilvánul. Vasárnap délután egy olasz gyalogos hadosztály Selznél előretörést kísérelt meg, azonban visszautasították. Az olasz lapok az utóbbi napokban, úgy látszik, felsőbb figyelmeztetésre, hangoztatták, hogy energikus offenzívára van szükség, hogy ezen a módon megkönnyítsék a vitéz francia hadsereg verduni helyzetét.

Természetes, hogy a franciák szívesebben vennék, ha ez a könnyítés direkt, egy hadtestnek a francia frontra való küldésével történne, amint ezt Briand Rómában sürgette. Ha a mostani ágyúharcok csakugyan az ötödik olasz offenzíva bevezetői, akkor ennek a támadásnak vezető motívuma igen átlátszó, ha ugyanis az olaszok csakugyan nagy offenzívát indítanak, akkor Viktor Emánuel ismét hivatkozhatik arra, hogy egyetlen katonáját sem nélkülözheti az Isonzó mellett.

Minden jel arra vall, hogy a már annyiszor használt Cadorna-féle taktikát újra előveszik. Mikor a központi hatalmak Galiciát és Lengyelországot felszabadították, az olasz kormány rámutatott arra a nagy segítségre, amelyet Cadorna az Isonzó mellett kifejtett az oroszok érdekében, mert offenzívája nagy osztrák-magyar hadsereget kötött le a délnyugati fronton. Mikor Teodorov hadserege kivetette Sarrailt Macedóniából, a hivatalos olasz lapok ismét azzal kérkedtek, hogy milyen nagy szolgálatot tettek Angliának és Franciaországnak, amidőn offenzívát indítottak az Isonzó mellett.

Ha Cadorna most ismét támadásba kezd, akkor természetes, hogy megint fogunk hallani arról, hogy ezt csak Verdun felmentéséért teszi. A legcsodálatosabb Cadorna taktikájában, hogy ez csak az olaszokat lekésíti. Az oroszok éppen úgy gyalázzák az olaszokat, mint a szibériai expedíciós hadsereg és valószínű, hogy ugyanezt fogják tenni most a franciák is.

Lugano. Az olasz minisztertanács elhatározta, hogy az összes harcra képes munkásokat a frontra viszik. El szerint az olasz hadsereg nyolcvanezer emberrel megnövekszik.

Lugano. Az olasz offenzíva a rossz időjárás miatt sem kecsegtet sikerrel. Szamos hóvihar egész zászlóaljokat temetett el. A hó helyenként tíz méterrel magasabb. Az offenzívát a francia diplomácia toszírozta ki, azt remélve, hogy nyíltan a franciák könnyítenek verduni frontjukon.

Börze a börzén.

(Az első üzleti nap a tőzsdén.)

Az Aradi Közlöny tudósítása.

Budapest, március 16.

A régi rendnek vége: a börzéből tényleg börze lett: titkárral, nagyteremmel, kurzussal, gépiróval, számlálóással és lármával. Ma még csak társalgás folyt a kávéházban, mielőtt fél-tizenket-óra járt az óra, holnap és holnapután azonban szépen ki fog alakulni az előtőzsde, az utőtőzsde, mert hiába, egy és egy negyedóra nem elég a börzianereknek ahhoz, hogy üzleteket csináljanak. Ott fenn a nagyteremben nem lehet kinyújtani az időt: pont háromnegyedkor zárnak és hazamehetnek a legények.

(Nem lehet Bécsbe telefonálni.)

A börzén régen panaszkodnak, hogy nem lehet Béccsel telefonon beszélni, illetve órák-hosszat tart, amíg összeköttetés jön létre a két börze között. A naivabb lelkek azt hitték, hogy az új rend a telefonösszeköttetést is meg fogja javítani, úgy látszik azonban, hogy alaposan csalódtak, mert a telefon ma is oly gyengén működött, hogy az egész hivatalos idő alatt egyetlen egy beszélgetést sem lehetett összehozni sem Bécsből, sem Budapestről, pedig az első napon nem csak hasznos, hanem szükséges lett volna a kurzusok közvetlen megbeszélése és az üzletmenetről való kölcsönös tájékozódás. Főleg az arbitrazsörök elégedetlenkednek a mai helyzettel és akcióba akarnak lépni, hogy az üzlet mellé teletont is kapjanak.

(Előkelőségek a börzén.)

Hosszu idő óta nem volt olyan előkelő társaság a börzén, mint ma. A tőzsde elnökségét Simon Jakab alelnök és néhány tanácsos képviselte, persze nem hivatalosan, hanem

puszta érdeklődésből. Rajtuk kívül felvonultak a nagybankok diszponensei, akik jóformán a háború kitörése óta elkerülték még a börze tájkát is. Szívesen jöttek vissza, igaz, hogy eddig is ők intézkedtek és ők irányították a börzén — a bankból. Most, hogy a tizenkét nagy ügynök vette át a vezényletet a börzén, látványlag megint nem lesz nagy szerepük, valójában azonban mindenben az fog történni, amit ők kívánnak. Ez így volt és így lesz a ezen semmiféle rend és rendelet nem segít.

(Szigorú szabályok.)

Az bizonyos, hogy az a tizenhat pont amely az új eljárást szabályozza, egyformán kielégítheti a tagokat, a Girót és az ügynököket. Érdekes, hogy ép a legutóbbi tárgyalások megbeszélése során bizonyos feszültség keletkezett a Giró és börzetagok között. Ez az ellentét nem mai keletű: azóta, hogy a háború kitörésekor a tőzsdetanács és a nagybankok mindenben akceptálták a giró igazgatójának: Prager Gyulának összes szigorú előterjesztéseit, a tőzsdetagok úgy tekintik őt, mint a tőzsde mumusát, aki rosszat akar a szegény börzianerekkel. Persze ez a felfogás egészen téves, mert a Giró is csak azt nézi, hogy mi felel meg az egyetemes érdekeknek, legfeljebb az a baj, hogy Prager egy kicsit bürokratikus, a tőzsdén pedig semmire sem haragszanak jobban, mint a hivatalos coppra, amely rendszerint elrontja a finom üzleteket. Emlékeztet még az az összekocogás, amely az ősszel történt, mikor Prager megjelent a társalgóban és előadta a tervbe vett reform részleteit. Akkor majdnem megverték, nemcsak az azonban beláttak, hogy tulajdonképpen az ő javaslatai igen alkalmasak arra, hogy kompromisszumos alapul szolgáljanak. Azóta Prager nagyon visszahúzódott a tőzsdétől s egyáltalán nem látható a börzianerek között, hanem kizárólag a Giró belső ügyeivel foglalkozik. Ma jelent meg először hosszú idő után a börzetagok között. A harag meg tart, de kétségkívül, hozzájárult a kérdések tisztázásához s utóvégre ez a legfontosabb.

(Csend a gabonapiacón.)

Az értéktőzsde megújítása egy napra határba szorította a gabonapiacot. A másik nagyteremben unottan jözegek az emberek és nyugtával gondolnak a tulajdonára, ahol vígan folyik az élet s epp úgy kiabálnak, mint nagydarabban. A gabonapiac most már egyáltalán nincs üzlet, nona legutóbb a Burgonya-eladásra vonatkozó korlátozást feloldotta a kormány és kialakulhatna egy kis forgalom. Nem alakult ki, miután a H. T.-vel senki sem konkurrálhat s amit a H. T. nem végez el, azt kezébe veszi a berlini *Zentraleinkaufsgesellschaft*, amely budapesti fiókjával és a *Magyar Élelmiszerszállító R. T.*-gal valóan nagyszemű üzleteket csinál. A tojás természetesen Németországban sem olcsóbb, meg kell adni azonban, hogy nálunk aránylag olcsón jut hozzá a társaság és aránytalanul drágábbba adja el azokat a német hatóságoknak, amelyek az átvételre jogosultak. Haragszanak is a Z. E. G.-re a magyar tojáskereskedők és peresze általában a gabonapiac is, miután mindenkire haragszanak, aki üzleteket csinál. Különben a tőzsdén tegnap egyetlen egy kötés sem történt.

Kitüntetés. Ferenc Szalvator főherceg a Vörös Kereszt II. osztályú díszjelvényét a hadkeletményei adományozta Frint Sándor dr. cs. és kir. tartalékos főorvosnak.

Utolsó erőfeszítés Verdun védelme.

— Páris lehangolt az angol olnizmus miatt. — Joffre az egész haderőt Verdun alá állította. —

— Távirati tudósítás. —

Zürich—Genf, március 15.

Genf. A ma délután három órakor kiadott francia hivatalos jelentés a következő: A Maastól nyugatra, a Vaux és Damlup mellett állandóan heves ágyuzás folyik. Pretre-Boisban egy német osztagot visszavertünk. Éjjel 11 órakor kiadott jelentés: A Maastól nyugatra, a bethincourti és a luimeresi állások ellen az ágyuzás hevessége megkétszereződött. Délután a németek erős támadásait visszavetettük, csupán Bethincourt és Mort-homme között vethették meg lábukat. Verdun környékén számos légi-harc volt, melyekben négy német repülőt lelőttünk.

Bern. A *Journal de Genève* írja: Verdun körül a csata új fázisba lépett. Ebben a szörnyű csatában még soha nem volt olyan óriási löszerpazarlás, mint most. A németek olyan gondtalan kedvvel használják nagykaliberű agyukat, mintha csak könnyű kis tábori lövegekről volna szó. Hat órai harc alatt a németek egy kilométernyi hosszú és 50 meter széles területre nem kevesebb mint 80,000 legnagyobb kaliberű lövedéket küldtek. Ebből is látható, hogy a németek mindenáron ki akarják kenyszeríteni a döntést.

Bern. A „*Temps*” írja: Warner Allen angol haditudósító a napokban a verduni harcokról visszatérve jelenti, hogy a leghevesebb ágyúharok alkalmával a francia 75-ösök 7-800 lövedék kilövése után oly izókká váltak, hogy lehűtésük nélkül nem lehetett folytatni a tüzelést. Sehol sem volt egy csepp víz sem azontúl, amit a katonák kucsaikban hordtak és bár azok majd elveszték a szomjúságtól, oda kellett adniok italukat az ágyúk lehűtésére.

Bern. A „*Journal*” tudósítója a Verdun-erősségekben jár. A boltok itt mind zárva vannak. A sötét citadellában a tűzértség tele van bizalommal. A parancsnok mosolyogva érdeklődött a párisi pletykák után, majd mosolyogva jegyezte meg:

— Ma nem fog háborgatni az ellenség.

Tíz percet később záporként hullottak a lövedékek Verdunre.

Genf. Az Akciónban Beranger katonai szakíró fejtegeti, hogy Verdun védelmezi a Chaudmont, Dijon, Lyon, valamint Vitry és Páris felé vezető utakat. Verann sorával teljesen összelügg Franciaország sorsa. Este megnyitná az utat Franciaország szívébe és vezéreltetné a lotharingiai és elzászi hadállásokat.

Genf. Párisban nagy a lehangoltság az angol segédcsapatok elmaradása következtében. Humbert szenátor a *Páris de Jour*-ban kifejti, hogy a világháborúban Franciaország hozta a legnagyobb áldozatokat. Nagyobb véraldozatokat hozott, mint Oroszország. Elérkezett az

az időpont, hogy most már ki-sé kímélik erejüket. Angliának és Itáliának be kell látniok, hogy a nyugati front a világháború sarkpontja, csapatokat kell küldeniok, miután nekik meg vannak még hatalmas tartalék hadseregeik, míg a franciák a tizennyolc évesek behívásával utolsó erejüket szedik össze. Franciaország katonái értékesek a szövetségeseknek, éppen ezért slotniok kell, ne-hogy teljesen kipusztuljanak a francia katonák.

Basel. Az Havas-ügynökség közli a francia anarchisták felhívását, a melyben felszólítják az összes városokban az anarchistákat, hogy tiltakozzanak a korai béke ellen, mert a német béke nem elégítheti ki a világot.

Zürich. Az entente párisi haditanácsában Joffre a francia kormány és a hadvezetőség nevében bejelentette, hogy Franciaország, tekintettel a fenyegető verduni helyzetre, teljes tegyveres erejét Franciaországban fogja koncentrálni és minden más akciótól távol tartja magát.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Csütörtök: Zilahyné S. Vilma felléptével: „A Császárné”.

Péntek: Zilahyné S. Vilma felléptével: „Luxemburg grófia”.

Szombat: délután: Ifjúsági és népies előadás: „Gyimesi vadvirág”. Este: Engel (Kálmán) Sárika felléptével „A Tamitónó”.

Bánk-bán.

(Ünnepi előadás az aradi Nemzeti Színházban, március 15-én.)

Katona József remekművét minden évben előadják — egyszer. Rendesen díszelőadás, ünnepi este programja a nagyszerű tragédia, s ilyenkor előkerülnek a színházi ruhatárból a porlepte magyar menték, csorba magyar kardok, imitált cinkupák, a régi magyar világ külsőségeinek torz illusztrációi. Egy kis esalódást érzek mindig, ha nem tökéletes és illuziót keltő előadásban látom a Bánk-bánt. Mert, ha olvasom: zengő lírádaival úgy bele tudom álmódni magam ennek az eltűnt magyar világnak romantikus poézisébe. Az Arpádok koronájának tiszta ténye, az adott szó szentsége, a nemes magyar indulatok és érzések aranyos ködben rajzanak előttem, s mindezek elfakulnak, elhalálnak a színpad kasirozott falai között. Pedig a Bánk-bánra is áll a Shakespere-tragédiákra kimondott szentencia: Bánk-bánt minden körülmények között adni kell! Ami a Shakespere-tragédiákra vonatkozólag esztétikai szükségesség, Bánkot illetőleg hazafias kötelesség is. Mert nincs mű, melyben a magyar lélek lovagiasága, becsülete, hűsége nemesebben és tisztábban jelentkeznék, mint Katona remekében.

Bánk mai előadása kétezeresen is örö-münkre szolgált. Aradon ugyanis csak a színház ünnepelte meg március 15-ikét. Pájdalom: sem az előadásnak, sem március 15-nek sok ünneplője nem akadt. A színház nézőterén alig ült egy-két ember, azok is művészek, újságírók, színészek voltak: érző, meleg lelkek, akiknek még jelent valamit ennek a glóriás napnak az emléke. A nemes város nagy publikuma távol maradt a Bánk előadásától, talán mert nem volt benne vidám ének és szilaj tánc. Pedig ez az előadás nem volt rosez. II. Endre udvarának és korának a levegőjét ugyan nem érezteték velünk derék művészeink s a kiállításban és ruházatban egész sereg anachronizmus bántotta a szemünket, de Katona lelkes sorait szépen mondották el s jáékukban igaz gyönyörűségünk telt. Egy kisít sok volt a páthossz és sürtek a gesztusok, de ez elvégre felfogás dolga; hazafias darabokat talán még a legkülönbeket is lehet egy kis megvesztegető pénz nélkül eljátszani.

Hidvégi Ernő először játszotta Aradon Bánkot, szép alakítása megfogott bennünket s most látjuk, hogy ha szerepköréhez tartozó szerepeket játszhatna mennyivel közelebb férkőzhetné a közönség szívéhez, mint a modern drámák alakjaiban. Mint rendező is gondos munkát végzett s minden rendelkezésére álló eszközt felhasználta. Nem az ő hibája, hogy többet nem tehetett. Várnai Tiborosa a legjobb Tiborokra emlékeztetett; ilyen mélységesen megérező igazsággal talán csak Szentgyörgyi István tudta valsmikor eljátszani ezt a szerepet. Kápolnai Melintája, Deli Biberachia, Horold Petur-bánja, Polgár S. Mikhál bánja a régi jó alakítások voltak. A többi szereplőről a mai előadásról szóló referádákban nem emlékeztünk meg. Z. A.

* Neogrady Dóra — postatisztviselőő Érdekes hírt közöl velünk budapesti tudósítónk. Neogrady Dóra asszony, az aradi színháznak négy esztendő előtt kedvelt szubritje volt, végleg megvált a színpadtól és a postánál vállalt tisztviselői állást. Jelenleg a m. kir. postatakarékpénztárnál működik a fővárosban. Mint ismeretes, Neogrady Dóra — aki Neogrady Antal kiváló festőművész leánya — a színiiskolából kikerülve, az aradi színházhoz jött és itt igen rövid idő alatt meghódította a közönséget. Azután feleségül ment Csiky Tivadar dr.-hoz, aki most a belügyminisztériumban teljesít szolgálatot. A bájos diva két évvel eze őtt a pozsonyi színházhoz szerződött, azonban szereplése rövid életű volt. Ismét a fővárosba került és miután elvégezte a postatanfolyamot, állást vállalt a postatakarékpénztárnál.

* Carmi Mária-premier az Apollóban. A komoly művészetet megbecsülő aradi közönség tesztü várákozással tekintett Carmi Mária legújabb alakításának bemutatása alá. Mintha nem is most-premierről lenne szó, oly előkelő s disztigvált publikum töltötte meg ma este az Apolló-színház nézőterét. De nemesek a külsőségek emelték az Apolló-színház mai előadásának nivóját, hanem maga a bemutatott mű is, amely a moziművészet legjobb s legtökéletesebb alkotásai közé tartozik. Carmi Mária játéka csodásabb s ebüvőiőbb volt, mint valaha. Ahogyan a szereimében szenvedés-telen vergődő asszonyt játszotta meg, azt leírni nem lehet a legzínesebb tonnal sem. Abban csak hallgatagon gyölyörködni lehet s azt mondani: ilyen képet nem produkált még a kinematográfia. A gyilkos csókok — ez a bemutatott drama talán címe — kiállítása is művészi eseménynek tekinthető, annyira festőien szép. A paratlan sikerrel bemutatott Carmi-tilmet csütörtökön mutatja be utoljára az Apolló-színház.

* A színház hírei. Zilahy né S. Vilma csütörtökön lép fel először „A császár” című szerepében, amellyel a fővárosban most araja legszebb sikereit. Pénteken 2-ik felépítetű „A Luxenburg gróf” Angela szerepét választotta. A közönség mindenkor szívesen látja Zilahy-nét a színpadon, ahol az ő kiváló ének művészte, imponáló alakja a legnagyobb mértékben leköti a közönség figyelmét. — *Ifjúsági és népies előadás.* Szombaton d. u. 8 és fél órakor „A gyimesi vadvirág” Gécsi István pápája nyertes népszínműve kerül színre, melyben a társulat összes tagjai részt vesznek. Engel (Kálmán) Sárka szombaton este ismét fellép „A tanítónő” című szerepében. A közönség a legnagyobb érdeklődéssel néz ez újabb fellépés elé, amellyel minden esetre szaporítani fogja első sikereit. — *Vasárnapi előadások.* Vasárnap d. u. 3 és fél órakor a most legutóbb felújított pompás operett „A kis herceg” kerül színre, ugyan abban a szereposztásban, mint a repris alkalmával, este 7 és fél órakor Tóth Ede pályadíjat nyert népszínműve „A falu rossza” van műsoron, melynek külön érdekessége, hogy minden szerepet elsőrendű színész játsszik.

* Megjelent az Aradi Tükör hetedik száma. Az előre megjelölt, járatlan, tövises utakat taposva érkezett el az Aradi Tükör hetedik számának megjelenéséhez. A mai időben kétszeresen nehéz olyan bátorszavu ujságot írni, mint amilyen az Aradi Tükör, amelynek szerkesztői leküzdve minden akadályt, változatos s határozottan érdekes és eredeti ujságot adnak a közönség kezébe. A hetedik szám még az előbbieknél is érdekesebb. Az Aradi Tükör egyes számai a papirkereskedésekben, dohánytözsdekben s az utcán a rikkancsoknál kaphatók.

* Nyugdíjazott rendező. Budapestről jelentik: Keszler Ede jellemzősínész, a pozsonyi majd az aradi és debreceni színházak volt főrendezője ez év elején végleges nyugdíjazását kérte a Színészegyesülettől. Az orvosi vizsgálat alapján Keszler-t nyugdíjazták és vele a legképzettebb és legkeresettebb vidéki rendezők egyike vonult nyugdíjba.

Legkorábban a Központi zárt. Negyed egykor már csak ketten ültek elől a kávéházban pezsgő mellett, az oszlop mögött pedig csendes hármas alsós folyt. Mire tört-fordult egyet az ember, zárva, kihalt volt már az egykor oly élénk kávéház, ahol tünő évek előtt soha sem volt záróra.

A Fehér Keresztben is letette szép rendezés tizenkettőkor a cigány a vonót, még be sem telt a záróra s már kiürült a helyiség, csak két új vendég — a Központibeli pezsgőzők — ül még az asztal mellett. Két kemény tojást rendel az egyik, de már nem kapja meg: hogyan, hisz mire elkészülne, már amugy is bezárják a kávéházat, no meg már jó öt perce ki is oltották a konyhában a tüzet...

Hogy a Városi csendes, fel sem tűnik. A Városi soha sem az éjszakázók törzstanyája volt, hanem inkább a koránkelők. Talán jobban is örültek a Városiban, ha tíz kávét adtak el, mintha egy füveg pezsgőt...

Egy órakor, mintha varázsszóra élénkült meg a Szabadság-tér... A sors ironiája... Rég eltűnt időben szabadságtéri zenés kávéházak muzsikája álmodat zavarta, ma törvénnyel kényszerítenek aludni s siratom a le-tett vonót... Abbázia, Láng, Fiume... mind zárnak. Héromnegyed egykor nagy robajjal lehúzzák a rollókat s törnek haza muzsikások, kaszirnők, kávéslányok, pincérek, akik még sohasem kóstolták: milyen lehet az, egy órakor már lefeküdni?

Elhallgattak a rávárosi kis kávéházak is. Bezárt a bodoga, Löwy Náci, a jó öreg Náci is, tisztok, ujságírók, színészek barátja. Homály borult a pultra. — Krémviralit tesiet arra az a bitang piktor virág helyett! — mondtuk Nácinak jó néhány esztendeje már minden nap — a biliárdasztalról nem kerül elő már pompás paprikás, vagy jófajta libamáj, sem barackiztől „kiüvéses” tészta. Nem ígérhetjük meg többé Nácinak, az öreg cimborának bucsuzáskor, hogy akasztására testületileg elmegyünk, nem ugrathatjuk többé egymást, nem virrad már ránk egyhamar a sarokasztal mellett, égő-piros medoc, vagy méreg-zöld Wisand Fockink mellett. Náci, öreg, te csak megleszel, hozzád elmennék majd korábban, mint azelőtt, egy óra helyett majd tíz órakor, de bennünket, akik háromkor lóghatunk csak el a munka mellől, bennünket bizony szép-szerével kitétek az utcára...

Zárva minden... Zárva még a mulatók is, ahová dehogy is mutatni jártak az emberek, elnémultak a szalonok, ahol okos és rossz partím keveredett a levegőbe, kacagás, tánc, halk zokogás, minden... Meghalt, kihűlt az éjszaka. Csipkerózsika, vár, míg eljön a herceg feltámasztani nehéz álmából újra vig, újra tivornyás, újra hangos, újra átkozott, még mindig szeretett boros, mamoros éjszakára...

Reggel fél háromkor halott ez a szép, ez az egykor vidám város. A szerkesztőség népes. A népének nincs hová mennie. Talán haza? z. j.

Éjjel egy órakor . . .

(Lezárt kávéházak és mulatók. — Az új rend első éjszakája.)

Az Aradi Közlöny társaságától.

Bécs, március 15.

Az első zárórás nsp... Gyámoltatlan és meredten bémulok magam elé, valahogy nagyon szép szavakkal szeretném elgyászolni gyászomat, elsírni könnyeimet: hát az utolsó, annak troubadouri hűséggel, gyöngéden és elhatálatlan szerelemmel udvaroltam, hűtlen lett hozzám ő is, az éjszaka...

Gyászos a szívem, mintha valakit, akit nagyon szeretünk, kísérnének a mély gödörhöz, furcsa mélabuval kevergetem az utolsó éjszakai kapucinert s a szemem möhön iszák magamba — mintha órák leakarának rögzíteni — az utolsó éjszakai képet s itt két jókedvű és mindíg huszártiszt pezsgővel bucsuzik, ott a kassza mellett vadász-zászlós berong el, szabadságot katoná cimborá feleségével, a sarokban meg hárman zörögnek a dominóval, köztük, aki mindig a reggelre játszik, legjobb játékosnak mondja magát s minden pártit elveszt, az utolsó „mester bulit” játszá, amelyhez ma már nem jöhet a legutolsó, a legesleg-utolsó és a „na még két bulit, aztán becsületsza amra slussz”. Szeretettel simogatom őket tekintetemmel, rokonaim ők mind, éjjeli baglyok, akikkel annyi és annyi északán összekerültünk itt is, meg ott is s minden reggel ők is, mint én is együtt, „reggeliztünk” a kávéházban, amely már tele volt koránkelőkkel, akiket nem testett sárgára az éjszaka, akiknek arcára nem szántott barázdákat bor, cigány, kártya, nő... Milyen rég volt és vajjon mikor lesz újra? Die goldnen Tage von Aranjuez...

Még az utolsó pohár pálinka... Husz perc van még hátra, az utolsó, vissza nem térő husz perc... Most jó volna megmutítani a mulatót, most kezd az ember el se hinni: hát tényeg igaz, meg akarják ölni a kedvet, vagy legalább is lebékiyózni, elveszik tőlünk a drága, szép, a mámorító, a csendes, a tivornyás, a bűnös, a százszor megátkozott és százszor szeretett éjszakát...

Háromnegyed egy... A főpincér oda-lép az asztalhoz s kiméletlenül — biztosan így mondják azt is: „A beleg menthetetlen” — elvesszi számoló céduláját:

— Fizetni tessék!

Lázadozni szeretnék. Még tizenégy per-cem van, azt ne vegyék el tőlem, az utolsó tizenégy percet, de aztán érzem, hiába, ellen-kezni, csak annyi, mintha a halálra ítélt az utolsó tizenégy méternél neki akarna menni eskortjának... Fizetnek a többi asztaloknál is, a pezsgős hussártisztek — vajjon ők is ugy siratják a mai éjszakánkat, mint én? — a kapucineros zászlós s a dominók sem zörögnek már... Két hónapja még minden reggel öt-kor a szeparéba küldött be bennünket, vén lumpo-kat a szegény Sarella asszony, nehogy a reg-gelre már szedeledzködő triss vendégek ott találjanak, ma... Ot perc múlva egy... ledtják a Vadász-kürt lámpáit, zárják a kávéházat...

A Hungáriában egész héten már gyéreb-b volt az éjszakai forgalom. Még vasárnap este is mintha a szokottnál kevesebben lettek volna s mintha korábban is hagyták volna el a helyiséget... A záróra rendelet hatása már mutatkozik, már kezd hozzászokni a publiikum — mondta magának az ember. De ma este, mintha mindenki bucsuzni akart volna estétől, kávéháztól, zenefőlásig megett a lokál. Fél egykor még mindenki helyén, mint Szilvesz-terkor a tizenkettőt, ugy akarja most min-denk az egy órát megvárni. Aztán kezdenek lassanként fizetni. Tóth bácsi, a fizető végig-járja az asztalokat:

— Hiába, nem lehet, szabály az sza-bály...

Hiába, nem lehet, Befehl ist Befehl s fizet mindenki zúgolódás nélkül, legfeljebb egy-egy tréfás megjegyzés hallatszik. Egy óra előtt öt perccel már csak két végig kitartó társaság bőjtől egymást és az egy órát. Most az egyik már indul, elől a két bájos leányka — Istenem soha sem hittem volna, hogy ők is „kollegák” lesznek, hogy valaha velem együtt fogja őket „kiseperni a kávéházból a seprű” — néhány udvarló katonatiszt, mamák, gárdék... Az utcáról még visszakopognak a tükörablakon keresztül az üres kávéházba, ahol már csak a kassza melletti boxban ül egy társaság. De már kopogás hallatszik az ablakon, egy tűzér-tőhadnagy int be:

— Itt van már a patrull! — mondják a pincérek s indul az utolsó ember is, megfordul a kulcs a zárban.

Tábori előfizetőink és olvasóink b. figyelmébe.

Miután tábori postautalványos az izás-beli közlemény nincst megengedve, arra kerjük azokat, akik a háborúból pénzi küldenek, hogy egyidejűleg külön leve-lező-lapon jelezzék, hogy az összeget : : : : : milyen célból küldötték : : : :

Az elhanyagolt szép asszony.

— A főhadnagyné és a gépész. — Megosalta-e a férjét Preiszné? —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Nagyvárad, márcus 15.

Az a véres tragédia, amelynek minden egyes lázisa már napok óta ott áll a bíróság igazságszolgáltató fóruma előtt, még sokkal sötétebb, gyászosabb lett tegnap, amikor a törvényszék a folytatóságot főtárgyalás első tanujaként kihallgatta Pauncz Lipót dr. pécsi gyakorló orvost. Sokszor hangossá lett már a bíróság előtt az az állítás, hogy a vádlott három ízben is kísérelt meg öngyilkosságot. Háromszor emelt fegyvert maga ellen.

(Kilenc éves kora óta hisztérikus Preiszné.)

Pauncz Lipót dr. vallomása aztán magyarázatát adta ezeknek a gyakori öngyilkossági kísérleteknek. Elmondta az orvos, hogy mintegy husz évvel ezelőtt két évig háziorvos volt Szmodicséknak. A kis Giziről, vádlótörő, már akkor, a leány tíz éves korában konstata, hogy súlyosan hisztériás, aminek magyarázata az erős terheltségben rejlik. A Szmodics-családban több erősen idegbajos ember volt és maga a vádlott édes apja: Szmodics Alajos vasúti ellenőr is öngyilkos lett.

— A vádlottra nézve tehát kétségtelenül leunál az átöröklés esete? — kérdi az elnök.

— Feltétlenül.

— Lehetséges a hisztéria már 9—10 éves korban is?

— Lehet, ha hisztériás vagy elmebeteg szülők nevelik a gyermeket.

— Hatással lehetett vádlottra az is, hogy az egész család állandó rettegésben élt az apja betegsége miatt.

— Igen.

— És olyan esetekben, mint a vádlotté, az elkövetett öngyilkossági kísérleteket komoly elhatározásoknak kell tekinteni?

— Igen. Ezt számos tapasztalat igazolja.

A következő tanu Molnár Adorján honvédőhadnagy neje, aki vallomásában megismétli mindazt, amit már oly számos tanu Preiszék boldogtalan családi életéről, a vádlott szenvedéssel teli martíromságáról mondott.

(Kék folt a főhadnagyné keblén.)

Hollák Zoltán Pöstyén-fürdőn villamos-telepi főgépész, annak idején gépész volt a nagyváradai hadapródiskolában és különböző villanyjavítási és ellenőrző munkák közben gyakrabban fordult meg a tisztí lakásokban és így Preiszékénél is. Családi életüket boldogtalanak tudta és a főhadnagyot nyers, durva, a feleségéhez szeretetlen embernek ismerte. Majd rátérnek arra a kérdésre, hogy feltételesen vádlott és volt-e erre oka?

— Feltételesen — mondja a tanu. Egy ízben panaszkodott is nekem a nagyságos asszony, hogy ő fiatal, szép és egészséges és az ura mégis elhanyagolja.

— Hogy érti ezt?

— Hogy a férje nemcsak mint feleségét, de mint nőt is elhanyagolja.

— A nagyságos asszony több ízben, az atcán is, vagy ahol talált, sirva panaszkodott nekem, hogy rosszul él a férjével. Egyszer zilált hajjal, kikeleve magával, zokogva, a sírástól fuldokolva jött be a gépházba és feltépte mellén a bluzt, úgy, hogy a mélyen kivágott ingből kilátszottak a keblei. A keblén at a válláig egy ütés hosszú, véralátutása, kék nyoma látszott. (Tanu elhallgat.)

Nos? Nincs tovább? — kérdi az elnök.

— De igen. Én figyelmeztettem a nagyságos asszonyt, hogy gombolja be a kabátját, mert félttem attól, hogy valaki a gépházba jöhet és így talál bennünket.

— Mászt nem gondolt?

Nem, — válaszol értelmesen a gépész. — Óriási volt közöttünk a különbség. A főhadnagyné és én?... Én csak a kétségbeesett asszonyt láttam. Szinte eszelős volt. Nem tudta, mit csinál. Beszámíthatlan volt... Az egész jelenet különben egy-két percig tartott.

— Tehát nem az volt az ön benyomása, hogy itt a nő mutogatja magát kacéran a férfinak?

— Óh nem! A világért sem! Szegény nagyságos asszony nagyon el volt keseredve. (A Szmodics testvérek.)

Szmodics Béla honvédszázados, a vádlott fivére elmondja, hogy nővére egy jótékony karácsonyi vásáron ismerkedett meg Preisz főhadnaggyal és beleszeretett. A család nem jó szemmel nézte a házasságot, de kénytelen volt beleegyezni, mert a nővérük a leghatározottabban ragaszkodott a vőlegényéhez. Félő volt, hogy ha visszamenne a parihé: a dolognak kellemetlen, vagy tragikus vége lesz. Preisz nagyon durva volt. Verte a feleségét.

Szóllóssy Gyula királyi törvényszéki bíró: És tanu ur nővére, mindezek ellenére, mégis miért tartott ki a férje mellett?

— Ez nekem is rejtély. Csak a szeretet lehetett az oka.

Szmodics Jenő honvédőhadnagyot, a vádlott másik fivérét hallgatják ki ezután, aki nagyjában ugyanazt mondja el Preiszék családi életéről, amit Szmodics Béla, azután elmondotta a következő esetet:

— Karácsony előtt az ünnepekre Versecről Nagyváradra jöttem Preiszék látogatására. Az ünnep estéje volt, amikor sítábót jöttem haza és a nővéremet zokogva találtam a pamlagon.

Elpanaszolta, hogy a férje megverte. Ma, karácsony szent estéjén! A torkán véres karmolás, fojtogatás nyoma látszott. A karján kemény tárgyól eredő ütés. A sógorom a kálynával húzott végig rajta...

Szmodics Jenő után Curda Ernő honvédszázados következett, aki ép úgy, mint a tanuként kihallgatott felesége a legnagyobb részvét hangján beszélt a vádlottról.

(A százados csak zárt tárgyaláson beszél.)

Lőrinczy Attila honvédszázados elítélőleg nyilatkozott vádlott felületes háziasszonyi voltáról, gondatlanok jellemezte a férjével szemben, kacéranak, tetszeni vágyónak és türelmetlen, idegesnek, amikor pedig az erkölcsi momentumokra került a sor, kijelentette, hogy erről zárt tárgyalásban kíván nyilatkozni.

Preiszné reilektált a vallomásra és kijelentette, hogy Lőrinczyék vonának legkevésbé hivatottak arra, hogy családi életükről jellemzést mondjanak, mert Lőrinczyék előtt állandó szinjáték volt az életük, a melynek minden keserűségét, nincselenségét gondosan leplezték.

Elnök (a tanuhoz): Mi bontotta meg önök között az egyetértést?

Lőrinczy: Preisz engem is felkért zsiróra és amikor ez gyakrabban megismétlődött, megtagadtam. Aztán hallottam bizonyos hivatali pénzekkel való manipulációkról... (na-bozva) a többit pedig zárt tárgyalásban mondom majd el.

Preiszné felpattan a vádlottak padjáról és nála szokatlan eréllyel, hangosan mondja:

— Nem értem, mit tudhatna százados ur olyat, amit nyíltan is meg nem mondhatna... Tisztességtelen, erkölcstelen voltam? Szeretőköt tartottam? Hűtlen asszony voltam?...

— Nem tudom! — mondja a tanu és udvariasan meghajlik az elnök felé, mintegy jelezve, hogy mára több mondani valója nincs.

Még Fekete Ferenc hadnagyot hallgatta ki a törvényszék a a főtárgyalást esti hét órakor az elnök reggel fél kilenc órára halasztotta.

Románia

gyógyszert vásárol.

(Az oroszok salvarsant keresnek Bukarestben.)

Váratlan tudósítás.

Bukarest, márcus 15.

Romániában egyre aggasztóbb méreteket ölt a gyógyszerhiány, ami most a legtöbbet vitatott kérdés a sajtóban is. A lapok természetesen, aszerint, hogy milyen pártállásuak, még ebből a kérdésből is politikai tökéket kovácsolnak.

A Dimineata például egyszerűen csak megemlíti, hogy a polgári kormányzat igazgatósága egy bizottságot küldött Párisba, hogy két millió frankért orvosságot vásároljon, melyet Oroszországon át hoztak volna az országba.

E hírek így, a maga lakónikus rövidségében az a lelauata, hogy azt a látszatot keltsé, mintha a franciák bővelkednének orvosságokban, másrészt pedig, hogy Oroszországnak nincs ebben hiánya, mert akkor Németország, melytől végül mégis csak a legtöbb idevágó cikket kénytelen Románia beszerezni, e tekintetben kedvezőbb színben tűnnék fel. Oroszország orvossági hiányáról kéllően vagyunk tájékozva és azt is tudjuk, hogy az oroszok Romániában minden kiviteli tilalom dacára, német orvosszerekért mesébe illő árat fizetnek. Az oroszok Romániában Ehrlich „Neosalvarsan“-ját keresik leginkább.

A Nationalul szerint Berlinben értekezet volt, amely azon árucikkek kicserelését határozta el, melyekre a két országnak egymással szemben szüksége van és melyeket Németország Romániából akar importálni.

A Minerva ezt írja: „Bratianu minisztereinek elrendelte, hogy az a bizottság, mely Németországban öt kocsi orvosságot vásárolt, ismét oda utazzék és újabb készleteket vásároljon“.

Bukarest. A bukaresti lapok jelentik: Az osztrak-magyar és német konzorcium által vásárolt termény

gyorsabb szállítása céljából a német vasut azzal a kéréssel fordult a román vasutakhoz, hogy a megállapított vagonoknál többet küldhessen Romániába.

A román vasutak igazgatósága ezen kéréshez nem járulhatott hozzá és pedig azon okból, mert nincsen elegendő száma mozdonya ahhoz, hogy kellő időben a határhoz szállítsa a terménnyel megrakott vagonokat.

Bukarest. A bukaresti lapoknak jelentik: A Flamandánál történt bolgár-román incidens ügyében kiküldött bizottság vizsgálatot befejezte. A Bukaresztbe visszatért bizottság az eredményről jelentést tett Porumbaru külügyminiszternek. A vizsgálat eredményét közölni fogják a lapokkal.

Szófia. A kormány a kamarában törvényjavaslatot terjesztett be, amely kimondja, hogy Bulgáriába bevezetik a Gergely-féle naptárt. Április 19-étől kezdve, a karácsonyi és húsvéti ünnepeket is beleértve, az összes ünnepeket az új stílus szerint fogják megünnepegni.

A 2. népfelkelő ezred hősei.

(Kitüntetések a dunai átkelésért.)

Arad, március 16.

A sajtóhadiszállásról jelentik: Egy oly fölötté szíves folyónak a kiserőszakolása, mint amilyen az Alduna, egy harchoz szokott s rendkívül szívós ellenség életre-halálra menő védelme közben, már ma is egyike a világtörténelem legragyogóbb hadászati teljesítményeinek. A nagyarányú és zseniális módon végrehajtott terv, amely Szerbia végének kezdetét jelentette, megvalósításában számtalan bravuros eseményeket tud fölmutatni. Ezred ezred után, oszlop oszlop után, szakasz szakasz után a vitézség és a makacs kitartás csodadolgoit halmosta egymásra. Minden tiszt, minden közlegény azon versengett, hogy összes erejét megfeszítve elősegítse a nagy mű sikerét s a százszorosan megérdemelt büntetéshez juttassa azokat, kik ennek a nagy világegészenek okozói voltak. Ma, amikor ezt a munkát elvégeztük, amikor Szerbia legyőzve s véresen a földön hever, kötelességünk, hogy harcaink közül azokról, kiknek része volt a hősi tettek elősegítésében, meg ne feledkezzünk, hanem a neveiket külön is kiemeljük.

Mindjárt elsőnek Gramling Alajost, a 2. népfelkelő gyalogezred főhadnagyát, a 2. század parancsnokát említhetjük meg. Alig hogy sikerült a hatalmas folyón való átkelés, legénységét fékezhetetlen lendülettel léposzótes lövőállásban rohamra vezette a szerbek ellen. Az ellenség, a folyón való hirtelen átkelésétől meglepve s a gyors rohamon megrökönyödve, Tekijára vonult vissza, ahova csapataink nagy gyorsasággal követték. Gramling főhadnagy ismét a szerbekre vetette magát s most rövid utcai harc keletkezett. Katonáink oly sikeresen s dühvel rohtak rá összes ellenségeik e legszívósabbjára, hogy a pusztító eredmény nem is maradhatott el sokáig. Szuronyal, puskalüszel tisztították meg az utcákat s a nagy tülekedésben a legélén vagdálkozott Gramling főhadnagy is a kardjával. Majd a templomtoronyba szaladt föl s kitűzte rá a magyar zászlót, amelyet a nagy támadás előtt orsovai leányok adtak át neki és századának. Kitűzte a zászlót, csatlagott-repkedett az a

szőben, talán az első magyar zászló volt ez, amely ebben az utolsó offenzívánkban először lobogott diadalmasan az elfoglalt szerb főfőn. Eszer szög torokból sugott fel az üdvívalgás, amikor a csapatok meglátták a leugó piros-fehér-zöld zászlót, mely a hazájukat, szeretőt hazájukat juttatta emlékeikbe.

Gramling főhadnagy azonban ezzel a hősi tettel még nem látta megoklva a feladatát. Szászadjához sietett vissza, s összegyűjtve a most még inkább esztára vágyó s a büszkeségtől fékezhetetlen katonáit, előretört a hosszabb küzdelem után elfoglalta a Tekija körül fekvő magaslatokat. Olyan nap volt ez, amelyet elfelejtünk sohasem szabad. Mivel a vakmerő főhadnagy a Duzán való átkelés előkészítő munkájához már előzően önként jelentkezett s nemcsak akkor, hanem később is mindig érdemének, vitézségének és kötelességének ismerő katonáinak bizonyult, a hadiértékményes III. osztályú katonai érdemkeresztet tüntették ki.

A tekijai napnak egy másik hőse Reisinger József, népfelkelő-főhadnagy, ugyancsak a 2. népfelkelő gyalogezred 2. zászlóaljától. A folyó kiserőszakolása után 5 is nyomban a harc tűzébe sietett s ez alkalommal nagy jelentőségű volt részéről, hogy stratégiai áttekinthető képességével minden lehető helyzetet és pillanatot kihasználta. Szakassát nehéz viszonyok között a saját kezdeményezéséből magával ragadta egy merdek szakadék ellen s onnan azután oldalba kapta az ellenséget s ezzel az oldalüszel hathatósan elősegítette a minden talpalattnyi földért szívósan küzdő szomszédos csapatainkat, mi által lényegesen hozzájárult a hadművelet sikereihez. A derék ember és tiszt hősi magaviselete annál inkább elismerést érdemlő, mivel súlyos belső baja miatt már megelőzően a béke idején is lelkiileg sokat szenvedett. A legfelső dicsőre elismerést adták neki tudtul.

A legfelső dicsőre elismerésnek még egy másik tisztje is részese lett ugyanebből az ezredből: Bánhegyesi Lajos hadnagy. Valóban tetőtől-talpig legények ennek a délmagyarországi új alakulatnak katonái, akik oly lendülettel, oly ellenállhatatlan erővel törtek rá az ellenséges földre! A Bánhegyesi hadnagy szakasza oly harci dühvel s minden veszedelemnek és halálhajnak oly teljes megvetésével tört előre, hogy az egész szakasz rövidesen iszonyu oldalzó tűzbe került. Bánhegyesi akkor nyugodtan megváltoztatta az arcvonalat, annyit kiáltott hogy: Előre! — s emberei élén legelő rohant, az ellenségre rohtott. A szerbek persze nem tudtak ellenállni, hanem menekülésszerűen kezdtek visszahúzódni s ez alkalommal a bátor szakasz egy tisztet és nyolc katonát ejtett foglyul. A tekijai utcai harcban oly vakmerőséggel vett részt, mint a többi más. Az egyik égő házból néhány láda lövészet mentett meg, mindenütt ott forgott, ahol szükség volt rá, tüzelte katonáit, vagdálkozott s a dicsőséges nap alkonyatján elégtétellel mondhatta el magáról, hogy mindenből kivette a maga részét.

Ugy szintén bajtársa is, Riegler Sándor hadnagy. Ez a fiatal tiszt is valamennyi jelentős pontján az ütközetnek ügyesen vitte előre szakaszát ezen az emlékeztető és eseményekben gazdag napon. Az utcai harcban oroszlanbátorsággal verekedett. A komitácikat, akik házakból, tákról s a pincékből lövöldöztek a mi támadó csapatainkra és bombákat hánytak ellenük, kiűldözte és amikor a falu hátsó részét meglisztította, oldal harcra tüszítársait egy magaslatra hívta újabb támadásra és a

magaslatot elfoglalta a császár (és király és a haza számára. A valóban hő hadnagy szintén a signum laudis-t kapta meg.

Első bűnygy a hadisegély miatt.

(Az aradi törvényszék kegyelme. — Nyomor a befőttes levelek mellett.)

Arad, március 16.

Tíz-napi fogháza költe az aradi királyi törvényszék Rózsa Mag Mihályt hatóság elleni erőszak büntette miatt, de az ítélet végrehajtását felfüggesztette. Ez az asszony, Nagy-Kamaráson lakik, az ura megsebesült katona és az aradi királyi ügyészség védírata szerint „a nagykamarási jegyzőt, tehát a hatóságnak tagját, a hadbavonultak hozzátartozóinak az államségély kiosztása közben azon veszélyes fenyegetéssel „mindent összevete a község házában, ha segélyt nem kap” istenkáromlások között a bizottság felé egy kődarabot dobott, tehát a jegyzőt hivatásának gyakorlása közben akadályozta”.

Ez volt az első eset az aradi királyi törvényszék területén, hogy az államségély miatt bűny keletkezett és a törvényszék az igen érdekes eset részleteit megvizsgálva, az asszonyt, aki töredelemesen bevallotta, hogy a jegyzőre követ dobott, tíz napi fogháza ítélte ugyan, de a büntetés végrehajtását felfüggesztette.

Minden megjegyzés és kommentár nélkül mondjuk el az eseményt, úgy, ahogy hivatalos akták beszélnek el:

Rózsa Mag Mihály a mozgósítás első napján vonult be. Otthon hagyta a feleségét, a gyermekét és egy kis viskót, amelynek értéke 800 korona, de amelyre az eléki takaréknak majdnem 500 korona erejéig jelzálogos kölcsönt adott. Az idők folyamán az asszony csak úgy tudta elkerülni a ház elárverését, hogy az esedékes kamatról váltót adott. A váltót a kezes időközönként beváltja.

A községtől 1914 augusztus hónapban, tehát a mozgósítás első heteiben, egyetlen egy alkalommal kapott segélyt. Ezután az államkincstár a jegyző előterjesztésére a segély kifizetését beszüntette. A lefolytatott főtárgyaláson az asszony azt vallotta, hogy azért, mert a jegyző haragudott rá.

Rózsa Mag Mihályt türt és várt, kért és könyörgött, mert állítása szerint éhezett, a gyermekeivel együtt és egyetlen megélhetési forrása az államségély lett volna, amelyet azonban nem kapott. Többször felkereste a jegyzőt, de az mindannyiszor elutasította. Ezek után a főszolgabíróhoz fordult a jegyző elutasító határozata ellen és kérvényre Mladin Miklós főszolgabíró a következő határozatot hozta.

Határozat.

Rózsa Mag Mihályt egy rész járandósággal, vagyis naponkénti 62 fillér segéllyel s segélyezendőket jegysékébe felvételtem és a felvétel fogantatásával a nagykamarási előjárókat bizom meg.

Indokok.

Megállapított, hogy Rózsa Mag Mihályt létfenntartási viszonyai tárjének hadbavonulása idejében elég kedvezőek voltak és biztosítékot nyújtottak ahoz, hogy Mag Mihályt állami segély nélkül megtudjon élni.

Ezen helyzet rosszabbodhatott ugyan, azonban ezen körülmény nem igazolódott be kétségen kívül.

A tanus ugyanis azt állították, hogy Mag Mihályné mindennel el volt látva és a fölösleges élelmiszert el is adta.

Hogy erre reá volt szorulva, nem valószínű, mert ha valakinek mássa számára gabonája és sok husneműje van, azt nem adja el, ha szüksége van reá, hiszen megtartja és felhasználja. Mag Mihályné ezt nem tette, sőt befőtjtelt annyira szaporította, hogy a szegénység előlölása fiktívnek látszik.

Mind a mellett ellenőrizhetlen lévén, hogy a készletből mije maradt és mit tett fére, egy rész járandóságot megállapítandónak találtam.

Ezen rendelkezés a pénzügyminiszter urnak újabban kibocsátott 130000—1914. számú utasításának 25. §-án alapszik, amely szerint olyan esetben, mikor a kereset jelentékenyebb, de azért nem biztosítja a család megélhetését, az egyébként megillető segélynek csak egy részét lehet adni.

Ezen rész havonként 18 korona 60 fillért tevé ki, ez egy oly összeg, mely a többi be-

vétel mellett okszerűen és beosztással élve a család eltartására elegendő.

Erről Rózsa Mag Mihályné és a községi előjárók értesítetnek előbbi oly figyelmeztetéssel, hogy határozatom ellen felebbezéssel élni nem lehet, utóbbiak oly felhívással, hogy a segély folyósítása iránt a legközelebbi változási kimutatásban gondoskodjanak. Ezek, 1915. február hó 8-án.

Ez a fősolgabírói utasítás, amely tavaly februárban kelet, még tavaly szeptember hó 16-án nem volt végrehajva. Ezen a napon kereste fel a községhezán az asszony a jegyzőt (s mint a törvényszék megállapította, sok érthető momentum járult ahhoz, hogy a tégladobására határozta el magát. Habár a tényt megtörténtnek a tettes beismerő vallomása után nem lehet tekinteni, a bíróság kegyelmet gyakorolt.

A jegyző kijelentette a bíróság előtt, hogy ő maga jár közbe most már a pénzügyigazgatóságnál, hogy az asszony államsegélyt kapjon.

Harmadfél millió francia vérzett el a háboruban.

— Ki fog győzni a nagy mérkőzésben. — Az elvérző ország. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 15

Morabt őrnagy a Berliner Tageblatt katonai kritikus írja:

„Tehát kijelentem: a hadművészet minden szabálya ellenére meg fogom támadni Károly herceg háromszorta erősebb seregét, ott, ahol találom. Itt nem fontos az ellenség száma sem pedig állása, mindezt legyőzi csapataim bátor szíve s parancsaimnak helyes teljesítése.” 1757. december 4-én, a leutheni ütközet előtti napon mondotta ezt Nagy Frigyes, körülállva tábornokaitól, csupa viharodott embertől, kimagaslóaktól: Ziethen, Schmettau, Möriz hercegtől. 35,000 poroszsal akarta megtámadni Frigyes az ellenséget, 65,000 embert. Hatalmas szövetségek támogatták lotharingiai Károly hátát. De Frigyes körül oly férfiak álltak, akiknek mondhatta: „Nincs egy sem önök között, aki nagy, dicső tettel ki nem tüntette magát s elvárom, hogy most is meg fogják mindazt tenni, amit az állam az önök vilétségétől követel.” És a király kutató mély kék szeméi beleluródtak hallgatóinak arcába: „De ha van valaki önök között, aki fél a veszedelmeket velem megosztani, az még ma bucsut vehet anélkül, hogy ezért valaha is szemrehányást kapna tőlem.”

Még csak egy hadvezér értett hozzá hasonlónan ahhoz, hogy csapatait felelkesítse: Napoleon.

Sokszor úgy látszik, mintha a régi háborus történelem teljesen ki volna kapcsolva a mostani háboruból. Teljesen csöddöt mond legtöbbször a jelen és múlt összehasonlítása, szokták mondani. En más véleményen vagyok. Ha beleéljük magunkat háborus történelmünk ütközeteibe, akkor az elmúlt százhatvan évvel hidakat kötnek össze, amelyek összekötik a jelen megismeréseit a múlt tapasztalataival. Ma már minden háborus táborban elismerik azt az elvet, amely a háboru kitorésekor nálunk volt jelesző: az a nép, amelynek a legjobb idegei vannak, lesz a győző. Csak később, ha a háborus hazugságok már nem fogják ellenségeinknél a valósságot eltedni, látnatjuk majd igazán, hol nem állt ellen a nemzetek idege az eseményeknek s az idegek e csödjé hol vált a legyőzetés

okozójává. De az otthoni kitartás erejénél fontosabb a hadseregek megrendíthetlensége. És most, amikor a legulyosabb küzdelem előtt állunk, amelyet a marne-i ütközetek után nyugaton vívünk kell, rendíthetetlen marad bizalmunk, hogy hadseregünk fizikai és morális ereje Verdunnél győzni fog. „Az egészséges optimizmus — írta a jelen háboruról dr. Kabl — amely megismerésen alapul s amely a „biza'om” szóban merül ki, erkölcsi tett.” Erre gondolunk, ehhez ragaszkodunk, mialatt az ellenség sereget vezényel sereg után verduni támadásunk ellen.

Amikor Napoleon országának tirannusává vált, az országnak 29 millió lakosa volt. A császár erőt erő után vont el hadjáratai számára, 14 és fél hónap alatt (1812—1813.) 1,237,000 embert hívott a zászlók alá. 1804—1815-ig tartó háboruiban 1,700,000 francia pusztult el. Franciaország soha sem gyógyult fel ebből az érvágásból. A mostani Franciaország vére még erősebben folyik. Nincs semmi okunk arra, hogy túlságos lekelének tartjuk Gallieni statisztikáját, amely szerint a franciák vesztesége 800,000 halott, 1,400,000 sebesült (400,000 súlyos) 300,000 eltűnt. 19 hónap alatt szóval az alig 40 milliónyi nép 2 és fél millió erőteljes tértjét vesztette el s ezekhez még legalább 100,000 ember járul, akik Verdunnél pusztultak el. Napoleon a vérfürdőt utolsó évében (1814.) a 18 és 19 évesekre is kiterjesztette. A köztársaság kinyújtja karmait a 17 évesek után is, akik most Verdunnél valószínűleg ép oly kiképzetlenül, mint Napoleon 1813-i ujonchadserege pusztulnak el rövid ellenállás után. A tulnyomóan gyermekekből álló hadseregnek küzdenie kell keménység és ellenálló erő nélkül az időjárás és a tűz ellen akkor, amikor a háboru borzalmi százszor olyanok, mint száz év előtt voltak. Felismerhetjük már a fizikai erő szétmorzsolódását az ellenségénél.

És nálunk? A jelenlegi háboruban minden hadsereg rögtönzésekre kényyszerült. Napoleon is improvizator volt nagy stílusban. A mi seregeink, részben rögtönözöttek, acélos erejűek, akik rugalmasságot szerettek Galiciá-

ban, Litvániában, Lengyelországban és Szerbiában. Iskolájuk tisztára harcserű, de nem a napoleoni seregek értelmében, hanem a mi „militárizmusunk” béke idején történt előkészítése alapján. És fizikai erőnk? Férfiaink létszámába mélyen beleayult a háboru. De ki merítve erőnk még távolról sincs. A véderőtörvényt nem terjesztették ki és a fiatal utánpótlást, amely milliókra megy, előbb iskolázzák és kimélik, mielőtt harcba küldenek.

Bátor ellenséggel van dolgunk, de el fog vérezni „admirable discipline”-ünkön és erőnkön, amely a háboru alatt soha sem sejtett hévvel és nagyságban bontakozott ki.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradmegyei Vörös Kereszt választmány tegnapi üléséről a tegnap megjelent közlemény kiegészítésül közlésezzük még, hogy az ujonnan megválasztott elnök gróf Károlyi Gyuláné és Baross Ferenc dr. főispán elnök elnöklése mellett, társelnököknek gróf Hunyadi Károlyné, báró Bohus Lajosné és Purgly Lászlóné, társelnököknek pedig Hunyadi Károly gróf, Solymossy Lajos báró, Dálnoky Nagy Lajos dr. alispán és Kovácsics Gyula egyleti megbízott lettek megválasztva. Egyleti szakértő orvosá Borsos Béla dr. megyei főorvos, ellenőrző főszámvevővé Exterde Kálmán báró városi h. főszámvevő, titzárrá Horváth Béla dr. főispáni titkár, jegyzővé pedig Czárán Géza dr. tb. solgabíró, továbbá a főispán elnök indítványára Kovácsics Gyula társelnök, ki a választmány ujjalakításának előmunkálatait buzgó szorgossággal végezte, ügyvezető elnöké választatott meg. A jegyzőkönyv hitelesítésére dr. Baross Ferencné és Schill József vármegyei főjegyző kéreltek fel.

SPORT.

+ Megengedi a kormány a lóversenyek megtartását. Budapestről jelentik: A kormány leirata, amelyben az idei lóversenyek tartását megengedi, a mai nap folyamán leérkezett a Lovaregyletkez. A leirat annak hangoztatásával, hogy lóversenyeket nemzetgazdasági érdekekből még a mai viszonyok közt is elmaradhatatlan szükségesnek tartja, megengedi a Lovaregyletnek, hogy a versenyzesont a kitűzött időben megkezdhesse és fogadások közvetítésére a bookmakereknek az engedélyt kiadhassa. A ezon megkezdésére már előbb is minden megtörténvén, a Lovaregylet első sorban a bookmaker engedélyeket fogja kiadni, amelyeknek egyik érdekessége, hogy a kormány a városi fogadásokat is megengedi. Nem abban a formában, legalább egyelőre nem, mint régebben, nem is olyan kis téttekkel, sőt másnemű megszorításokkal is.

+ Választás a bécsi Jockey-klubban. Bécsből jelentik: Az osztrák Jockey-klub tegnap tartott rendkívüli közgyűlésén az elnökségben és a választmányban megüresedett több tagságra megtörténtek a választások. Elnökke Lützow Henrik grótot, első alelnökké Salm Karoly grótot, második alelnökké Aehrenthal Félix bárót választották meg.

Nyomatvány rendelők

szíves figyelembe ajánljuk, hogy szükségleteikről idejekorán gondoskodni sziveskedjenek, amennyiben később a — papírák rendkívüli emelkedésére való tekintettel — kénytelenek leszünk mai árainkat aránylagosan emelni.

H I R E K.

Bazzia a kerékpárosokra.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 15.

Az utóbbi időben a rendőrségre igen sok feljelentés érkezett kerékpárosok ellen, azért is, mert gépükre nem váltanak adójegyet és azért, mert este nem szerelik fel a gépeket lámpával.

A rendőrség a feljelentések alapján megállapította, hogy a biciklire kiváltott adójegyek a háboru kitörése óta alaposan megcsappantak. A háboru kitörése előtt több mint háromszázan váltottak kerékpárjegyet és az idén eddig alig tizenöten fizettek kerékpár adót. A rendőrfelügyelőség ezért tegnap este hat óra tájban razziát tartott a kerékpárosok ellen. Petkovics Béla, Vida Vilmos rendőrfelügyelők és Nyári László rendőrtiszt a város három legforgalmasabb pontján állottak fel egy-egy rendőrmesterrel és minden arra haladó kerékpárost feltartóztattak. Akiknek nem volt kerékpáradó-jegyük, bekísértették a rendőrségre, ahol kellő igazolás és jegyzőkönyv felvétel után elbocsájtották őket. A városháza rendőrségi folyosói csakhamar nagyon zajosak voltak. Egymásután kísérték be a kerékpárosokat, akiknek sem jegyük, sem lámpájuk nem volt.

Negyvenegy kerékpárost állítottak az inspekciós tiszt elé, ezeken kívül sokat be sem kísérték, mert azok kelősen tudták magukat igazolni. A mulasztásokat elkövetett kerékpárosok ellen a rendőrség megindította az eljárást és a rendőri büntetőbíró a napokban fog itélkezni felettük.

— **Ujítás a bevonult kereskedők és iparosok kiképzése és szabadságolása körül.** Budapesti tudósítónk jelenti: Az önálló kereskedők és iparosok szempontjából ép úgy, mint általános közgazdasági szempontból igen fontos és örvendetes rendeletet adott ki a hadügyi- és honvédelmi miniszter. Tudvalevőleg hónapokkal ezelőtt küldöttség kereste fel a honvédelmi minisztert és arra kérte: tegye lehetővé, hogy a bevonulandó önálló kereskedők s iparosok a lakhelyükön képeztesse ki, vagy pedig az üzleti telepükhöz legközelebb eső csapat székhelyén nyerjek az első kiképzést. Akkor az illetékes miniszteriumok tagadó választ adtak, azóta azonban meggyőződtek róla, hogy a kérelem teljesítése előtt leküzdhetlen akadályok nincsenek. Erre való tekintettel a hadügyi- és honvédelmi miniszter saját hatáskörében intézkedett, hogy a most bevonult, vagy ezután bevonulandó önálló kereskedők és iparosok — amennyiben üzleti telepük helyén ezredparancsnokság működik — tartózkodási helyükön nyerjek az első kiképzést. Ezzel kapcsolatban olyan rendeletet is adtak ki, hogy az önálló kereskedők és iparosok — ha csak helyi szolgálatot teljesítenek — többször is kaphassanak rövidebb szabadságot üzletük, vagy műhelyük sürgős ügyeinek rendezése céljából.

— **Kilüntetés.** A király az elienség előtt teljesített különösen kötelességű szolgálataik elismerésül Karácsonyi János 7 lovas tüzér-

osztálybeli főpatkoló mesternek és Fraunhofer János 7 lovas tüzérszázalombeli tüzermesternek a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta a vitézségi érem szalagján.

— **A trónörökös hadseregparancsnok.** Bécsből jelentik: A király Károly Ferenc József trónörökösét altábornaggyá és altengernaggyá nevezte ki és megbizta egy hadsereg parancsnokságával. Egyidejűleg eddigi udvarmesterét, Lobkovicz Zdenkó herceget állásától felmentette és belső titkos tanácsossá nevezte ki. Helyébe a trónörökös főudvarmesterévé Berchtold Lipót gróf, volt külügyminisztert nevezte ki.

— **A budapesti portugál konzul lemondott.** Budapestről jelentik: Birnbaum László Portugália budapesti konzula tiszteletbeli állásáról való lemondását elküldte Portugália bécsi követének s ezt az elhatározását bejelentette Tisza István gróf miniszterelnöknek is.

— **Március tizenötödikén.** A főtéren két házra kitűzték a nemzeti színű lobozót (jó kopottat, ami mellesleg szólva nem csoda: Varsó, Belgrád, Montenegró, Kowno, Brest-Litowsk, Lemberg, Przemysl, Gorlice napjai fakóra süttötek, áztatták). A minoriták templomában misét mondtak, az iskolákban elszavalták a „Talpra magyar“-t, a színházban disselőadás volt: „Bánk-Bán“, (hogy ez a szegény Barics, koszos drámaíró, már mit nem kénytelen tenni: II. Endre királyt is ő játszotta!) Ezenkívül a nap is süött, tavasz igyekezett lenni, a betétes magasszaru cipők regimenttel rukkoltak ki a korszóra. Mindezt együtt véve úgy nevezhetjük: március tizenötödike volt Aradon. „Szép kis márciusi ünnep“ — mondhatná az ember. A Nemzeti Ünnepekét Rendező Bizottság — ez a kedvesen komikus aradi specialitás, nem tette meg a kötelességét, megidémelelné, hogy feljentsük a sóhivatalnál vagy egyebütt, mert hát kérem szépen, mikor rendezzen ünnepet ez az izé, ez a bizottság, ha március tizenötödikén nem rendez. Szó, ami szó: nem valami külsős lelki gyönyörűség, ha minden esztendőben újra meghallgatjuk a színtársulat drámai színésznének előadásában a „Talpra magyar“-t, azután egy szép alkalmi beszédet, amelyre rendszeren kapból cédulával sorsolnak ki vállalkozót, ha már nagyon fényes az ünnepély, egy alkalmi ódát helyi szerzőtől, de mindenesetre a primadonna énekét (valami különös újdonság utáni inger a N. Ü. R. B.-ről, — remélem tetszik már tudni mi ez? Nemzeti Ünnepeket Rendező Bizottság, — úgy sem tételiz fel senki.) Szóval az ünnep elmaradásával egy milliót vagy kisebb értéket is az öt koronásig nem veszítettünk, sőt a kultúrpalota nagyterme is megtakarította azt, hogy a márciusi ünnepen szokásos örült tolongás kimozdítsa esetleg helyéből valamelyik falát. De ha ez így van — szólhat a türelmellen olvasó, — mit reziálnának az urak annyit az elmaradt ünnepen. Röviden azt, hogy Aradon, a vértanúk városában, Aradon, amelynek neve annyira összehorrt a negyvennyolcas időkkel, szánalmas, szomorú és szegénytelen az így megünnepelt március idusa.

— **Burzevnek nincs helye a dumában.** Zürichből jelentik: Gustave Hervé, a Victoire szerkesztője megbizta Burzevet, az ismert torradalmárt, hogy küldjön a francia lap számára tudósításokat a duma üteiről. A duma elnöke elutasította Burzevnek azt a kérését, hogy állíttasson ki számára a bírapiró-karzatra érvenyes belépőjegyet.

— **Az aradi szabadkőműves-páholy második előadó-délutánja.** Még élénk emlékezetében van a közönségnek az aradi Összetartás szabadkőműves-páholy által rendezett előadó-délután, amelyen Pikler J. Gyula dr. ismertette meg a hallgatósággal az új adózás igazságosságát. A páholy folyó hó 25-én szerepel másodszer a nyilvánosság előtt. Március 25-én, szombaton délután 5 órakor a városháza dísztermében Madzar József dr., a közönyvtárak aligazgatója „Embervédelem a háboru után“ címmel megismerteti azokat a szociális feladatokat, amelyek a társadalom vezetőire a háboru után várnak. Remélhető, hogy ez alkalommal is olyan előkelő nagy közönség jelenik meg, mint Pikler dr. előadásán.

— **Kuzmanek orosz fogsága.** Bécsből jelentik: Rostyné, aki most tért vissza Oroszországból, ahol mint a Vörös Kereszt kiküldöttje járt, elmondja, hogy a foglytáborokban a karácsonyt megünnepelték, magyar dalokat énekeltek, a királyt és a hazát éttették. Niszinovgorodban találkozott Kuzmanekkel, a ki egészséges és egy iskolaépületben lakik. Kívánságait lehetőleg teljesítik. Sándor János belügyminiszter fiáról nem kaphatott híreket.

— **Felterjesztés az arad-budapesti telefon megnyitása érdekében.** Az aradi kereskedelmi és iparkamara terjedelmes felterjesztést intézett Harkányi János báró kereskedelmi miniszterhez a budapest-aradi telefonvonal megnyitása érdekében. A felterjesztésből a következőket közöljük: A hadszíntérnek hazánk határán túra való kitolása már hónapokkal ezelőtt megengedte, hogy a telefonbeszélgetések az ország különböző részein ismét normális mederbe tereftessenek. Sajnálatos kellett konstatálnunk, hogy amidőn már a hadszíntérhez közelebb eső vármegyékben rég megindultatelefonforgalom, Aradmegyében még mindig nem volt szabad a törvényhatósági területet használni és csak a különböző hatóságok, érdekképviselők — így az alulírott kamara — ismételt kérelme után nyerte vissza székhelyünk vármegyéjének telefonja régi szabadságát. Most újból ugyanezzel a sajnálatos jelenséggel találkozunk. Míg ugyanis Pécs, Kaposvár, Nagykanizsa, Szombathely, Veszprém, Sopron, Érsekújvár, Miskolc, Kassa, Lonsó, Szatmárnémeti, Nagykároly, Debrecen, Szolnok, Szeged minden nehézség nélkül folytathat privát telefon beszélgetéseket Budapesttel, addig Arad még mindig nem kapta meg ezt a gazdasági szempontból igen fontos jogot. Véleményünk szerint Arad kereskedelmi és ipari forgalma ép úgy megkívánja az interurban távbeszélő szabadságát, mint Szeged, Szatmár, vagy Miskolc és semmivel sincs kevesebb jogcíme erre, mint a fentebb említett városoknak. Tisztelettel kérjük tehát Excellenciát: kegyeskedjék sürgősen intézkedni, hogy Arad is megkapja a korlátlan jogot a magán interurban beszélgetések folytatására.

— **A polgármester rablógylkos fia.** Gentből jelentik: Spelcher svájci helységben egy Bruder nevű parasztlembert és feleséget meggyilkolták és kirabolták. A vizsgálat megállapította, hogy a rablógylkos a speicheri polgármesternek 25 esztendő fia, aki Wintthurban dolgozott. A polgármester a kezébe került nyomozólevélből maga állapította meg, hogy a gyilkosságot az ő fia követte el. A rablógylkos fia, akit letartóztattak, megvallotta tetét.

— **Márciusi ünnepély.** Az aradvárosi felső kereskedelmi iskola ma márciusi ünnepélyt tartott ezzel a műsorral: Háborus és hazafias egyveleg. Irtá és az újsági zenekar-

ral előadta Wagner József dr. intézeti zene-tanár. Somogyi Gyula dr. igazgató megnyitót mondott, Bíró Sándor tanár ünnepi beszédet tartott. Petőfi Sándor Nemzeti dalát szavalta Farkas Ernő II. osztályu tanuló. Hubay-Häudel: Larchetto. Hegedűn előadta Molnár Andor L. osztályu tanuló, kísérte Wagner dr. tanár. Kuldý: Magyar tengerészek dala. Hat-szólamu kar. Előadta Wagner dr. tanár vezetésével az ifjúsági kar. Somogyi Gyula dr. igazgató zárszava fejezte be a műsört.

— A kegyelmes asszony. (Szerelmi álom három részben.) A bűvös romantikának levegője töltötte be tegnap az Uránia-színház nézőterét. Egy measszerű dráma és egy Bieder-mayer korabeli vígjáték együtt egy műsorbán igazán a szórakozásnak szentelt estélyévé avatta a bemutatót. A kegyelmes asszony című álomkép, amelyet Molnár Ferenc fantáziájával, Knoblauch művészetével irt meg Félix Satten, ez a reális, de mindamellert romantikus hajlamu író magával ragadta a közönséget. Nál-vul szép volt ennek az asszonynak beállítás-a a dráma cselekményében. Telve az e koro-nók érett szépségeivel, vágyaival, szenvedé-lyeivel, e kor minden színét, paraszát, gondolatit látjuk megjelenítve. — *Orült, vagy lángész*, Lombrozó téma, mint a „De Profun-dis” harmadik tétele, a Polo-gyar közismert kiűnő feldolgozásával legközelebb kerül be-mutatóra az Urániában. 5

— Az Aradon létesítendő Vakok Inté-zete javára rendezett hangverseny tiszta jöve-delme 842 korona. Felülizettek: gróf Bréda Vik-torné 40 korona, Steiner Ferenc, báró Neuman Dániel, Weissenburger Nándor, dr. Lakatos O. 16, dr. Földes és Hebs Vilmos 20—20 korona, Fényes Kalmán, Domány József, Unger Mór, dr. Keil Lipót, Koromzay Frigyes, Müttermüller Józsefné, Papp Lajos, Rozsnyai Kálmán, Bíró Albert, Hajós Arpad, Saigó Pal, dr. Jancu Kornél 10—10 ko-rona, özv. Jakabffy Zoltáné és Vermes Jenő 6—6 korona, dr. Dálnoky Nagy Lajos, Tichy Gyuláné, Farkas Mariška és Horváth Béla 5—5 korona, Simon Karolin, Robicsék Samu, Steini-tzer Jenny és dr. Winter Adolf 4—4 korona, báró Budeus Károly 3 korona, Földes Lipót, Berecz Károlyné és özv. Heppes Aladárné 2—2 korona, Bund Ilus és Bauer Karosika 1—1 korona. Janky Kocsárdné altábornagné cartonáge munkáiból befolyt 100 koronát szintén a Vakok intézete alapjára adományozta, amely intézet ugy a polgári vakok, valamint a vak katonák otthoná-u létesülne. Minden fillérért, mely egy lépéssel se-gíti az ügyet a megvalósulás felé, hálás köszöne-tet mond a Vakokat Gyámoltó Országos Egyesü-let aradi fiókjá.

— Uzleti könyvek, u. m. strazzák, fő-könyvek és irodai cikkek Kerpelnél. 247

— Alkalmi olcsó árak a Fischer áru-házban. Jó minőségű fehér vagy színes térfi ing darabja 7 korona, egy nyulször ke-mény kalap 7 korona, tekete finom edelweiss harisnya 2.50 kor., gyermek patent és cerna harisnyák 1.50 kor.-tól 3 koronáig. Megérkez-a gyönyörű matróz sapkák és leányka kalapok 3 koronától 7 koronáig. Egy térfi vagy női nyers selyem ernyő 7 korona. Fischer Nagy Aruháza. 271

— Ujabb nagy mennyiségű Aerowash mosógép érkezett, melyek takarékos és gyors munkáját ma és minden esütörtök délután pont 4 órakor mindenki díjazatlanul megtekint-nei. A gép ára 24 korona. Magyar Ferenc gazdasági gépüzlete Arad, Zrínyi-u. 6. 281

— Nincs spárgahány. Kereskedőinket és mindazokat, akik a spárgahányt érzik, figyel-meztetjük a Pécsi Kereskedelmi és Iparbank R.-T. pécsi áruosztályának mai számúában megjelent hirdetésére és ajánljuk a pécsi pa-pirspárga és zsákzsinag beszerzését, mert az a kender fonalat teljesen pótolja a jó, erős és olcsó. 16

— Gyermek-kocskák, gyermek-székék csakis Fischer nagyáruházában 10 koronától 150 koronáig.

— Papírszalvéták olcsón Kerpelnél. 193

LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: Tirpitz tengercsészeti ál-lamtitkár benyújtotta lemondá-sát. Utódául Capelle tenger-na-gyot szemelték ki.

Berlin. A birodalmi gyűlést Kaempf elnök ma megnyitotta. Rá-mutat a „Möwe” és a hadsereg fé-nyes tetteire. Hangoztatja, hogy min-den nehézség elhárítására elegendő erősek.

Amsterdam. Malwy miniszter kijelentette: biztos, hogy Ver-dun orestekor az egész francia kabinet lemond.

Athén. Szalonikiben az az ál-talános vélemény, hogy Sarraill rövidesen lemond a balkáni fő-vezérletről.

Berlin. Az orosz lapoknak jelen-tik Szalonikiből: A francia hadsere-get a nyugati frontra szállítják, kö-zöttük igen sok exotikus harcost szál-lítanak. Ezeket a territoriális csapa-tokkal pótolni fogják.

Amsterdam. Aymier tábor-nok, a kut-el-amarai felmentő sereg parancsnoka arról érte-sítette az angol hadügyminisz-teriumot, hogy Kut-el-Amara elérésére nincsen semmi kilátás.

Egy repülő azt a jelentést tette a tábornoknak, hogy az ango-lok Kut-el-Amarában nagyon sokat nélkülöznek, az élelem fogytán van, a lövékat nagy-részt mind felették, a csapatok egészségi állapota is rossz és végül a munició fogytán van.

Genf. A szerb trónörököszt héttón Briand és Joffre fogadják. Azután a főhadszállásra utazik.

A metropolita-választás előkészületei Biharmegyében.

Az ARADI KÖZLÖNY MEGJELÉSEI

Nagyvárad, március 15.

Mangra Vazul elnöklésével a nagyváradi görög keleti szentszék tegnap plenáris ülést tartott, amelyen a metropolita-választás előkés-zületeivel foglalkoztak.

Mangra Vazul vikárius meleg szavakban parentálta el Matianu János érsekmropolitát s ecsetelte azt a veszteséget, amely a görög keleti román egyházat az ő halálával érte. Emlékét jegyzőkönyvben megörökítették.

Napirenden volt ezután a biharmegyei egyházközségekben tartandó kongresszusi tag-választás. Az egyházközségekben a választás a hozott határozat szerint 1916. május 7-én és május 14-én lesz. Az egyes községekbe beér-kező szavazatokat május 25-én olvassák össze a kerületi központokban. A két első terminus alkalmával a kongresszus 6 világi tagját, míg május 25-én a három egyházi tagot választ-ják meg.

Választási biztosok a következők: a) az egyházi kongresszusi tagok megválasztására:

Horváth Endre (nagyváradi kerület), Roxin Miklós (tenkei kerület), Popovics Mózes (belé-nyesi kerület); b) a világi tagok választására, illetve a beérkező szavazatok összeszámlálá-sára: Buna János dr. (Nagyvárad), Bulzán Aron (Pestes), Gerlán Gábor dr. (Tenke), Suciú Silvius (Bél), Coema Gábor dr. (Belényes), Tempelán Dezső dr. (Vaskóh).

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank közgyűlése.

(Lánczy Leó a magyar pénzüzetek védelmében.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától

Budapest, március 15.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank Lánczy Leó valóságos belső titkos tanácsos elnöklésével tartotta meg rendez évi közgyűlé-sét. Az elnök üdvözölte a nagyszámmal meg-jelent részvényeseket. Utalt arra, hogy katonai helyzetünk a múlt évi közgyűlés óta hadsere-günk dicső fegyvertényei következtében azt a jogosult és alapos reményt kelti, hogy abból a nehéz küzdelemből, a melyet a sors ránk mért, győzelmesen fogunk kikerülni. Kiemelte, hogy milyen mély nyomokat hagyott hátra a háboru a közgazdasági életben s meglepedéssel álla-pította meg, hogy a nehéz viszonyok között is sikerült az intézetet nemcsak az eddigi ma-gaslaton megtartani, hanem tovább is fejlesz-teni. Ezután áttértek az igazgatóság jelentésére, majd felolvasták a felügyelőbizottság jelenté-sét, amelyet a közgyűlés a mérleggel együtt egyhangulag jóváhagyott és elfogadott. Az ei-nök ezután megállapította, hogy az 1915. évi osztalékszélvényeket holnapról kezdve Buda-pestben a bank értékpapírpenztáránál, Bécsben pedig az Osterreichische Bodenkreditanstaltnál és az Osterreichische Länderbanknál fogják be-váltani. A közgyűlésegyhangulag megadta az igazgatóságnak és a felügyelőbizottságnak a fölmentést.

Dr. Boroczky Lajos részvényes elismerését fejezte ki az elnökségnek, az ügyvezető igaz-gatóságnak és a tisztviselői karnak körülte-kintő munkájáért. Drucker Géza részvényes pedig azokat az érdemeket sorolta fel, amelye-ket az intézet a kereskedők érdekei szempont-jából szerzett.

Lányó Leó elnök meleg szavakkal mon-dott köszönetet a részvényesek bizalmáért; az elismerés tulnyomó részét munkatársaira ná-ritja át, akik a lefolyt évben nagy munkát vé-gsztek, hogy az intézet minden tekintetben kifogástalanul láthassa el feladatait. Ezután rátért azokra a támadásokra, amelyek az utóbbi időben a pénzüzeteket érték. Felesleges itt boncolni, — ugymond, — hogy milyen nagy része van a pénzüzeteknek abban, hogy a magyar közgazdasági élet a magaslatnak arra a fokára jutott, amelyben ma áll. Nincs ebben az országban egyetlen közgazdasági mozgalom sem, mely nem a magyar pénzüte-zetek erős támogatása mellett tudott volna ér-vényesülni. Akármerre nézünk, a magyar pénzüzetek mindenütt valóban nemzeti misz-sziót teljesítenek.

A tapsal fogadott szavak után elhatározta a közgyűlés, hogy a tiszta jövedelemből félmil-lió koronát ajánljanak fel a Rokkantügyi Hi-vatal által Magyarországon létesítendő tüdőbe-teg katonák gyógyítására szánt szanatóriumok céljaira. Végül a választásokra tért át és az igazgatóságból kilépő Feilner Henriket, dr. Ho-

FOG- kőmészek, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színevel azonos porcellánból.

FOG- koronák, hídak, egész fogsorok szájpaddal nézve aranyból, platínából vagy porcellánból.

FOG- kővek eltávolítása, fogak fehérítése és hibás fogsorok átalakítása, valamint javítása.

FOGHUZÁS. Tízéves fogtechnikai gyakorlatom, amely 105 alatt Berlin, Lipsce, Brüssel és Londonban, nemkülönben Amerikában a leghíresebb fogspeciálistáknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legelőkeltebb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is a legbiztosabb mértékben megfelelek.

Telefon 10-11. szám.

JACOBI GYULA vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17.

gedős Lorántot, Mezei Mért, Simon Jakabot és Weisz Manfrédet újból egyhangulag megválasztották.

Az Urikány-Zsilvölgyi Kőszénbánya üzleteredménye. Budapest-ről jelentik: Az Urikány-Zsilvölgyi Magyar Kőszénbánya Részvénytársaság igazgatósága e hónap 14-én tartott ülésében az 1915. évi zárszámadást tárgyalván, elhatározta, hogy a folyó évi április 1-ére összehívandó közgyűlésnek indítványozni fogja, hogy az alapszabályszerű leírások eszközlése után fennmaradó 2,004.587 korona tiszta nyereségből az 1915. üzletévre osztalék fejében részvényenként 18 korona, vagyis 9% kerüljön kifizetésre, az értékesítési számla rendkívüli javadalmazására pedig 350.000 korona fordítassék.

A Magyar vasúti forgalmi részvénytársaság Mándy Lajos nyugalmazott miniszteri tanácsos elnöklésével tegnap tartotta meg rendes közgyűlését. A közgyűlés előterjesztett jelentés kiemeli, hogy a társaság kocsialomány javarészből a katonai kincstár használatában áll a hogy egyébként a lejárt bérszerződések sikerült megújítani, végre, hogy a tartánykocsialományt a tavalyinál kedvezőbb helyre helyezték el. A közgyűlés a felügyelő-bizottsági jelentés felolvasása után elfogadta az igaz-

gatóság javaslatát, amely szerint részvényenként — mint tavaly — 10 százalékot, azaz 20 koronát fognak fizetni. Végül a közgyűlés, úgy mint az előző évben, ezúttal is 20.000 korona költséget szavazott meg hadsegítő célokra. Az igazgatóságba Heineim Alfréd, Lederer Avost, Simon József, Söggermayer Károly és Urbán Adolf, a felügyelő-bizottságba pedig Domahidy Elemér újból megválasztották.

Arverés a vasúton. Arad állomáson március hó 23-án délelőtt 9 órakor itt a következő árak: 2 zsák gabona söpredék, Cognac, használt ruha, üres hordó, gépszij, kovács szerszám, gépolaj, géprész, mosott gyapjú fognak nyilvánosan, bírósági eljárás kivül a legtöbbet ígérnek készpénzfizetés, valamint az azonnali elszállítás kötelezettsége mellett, elárvereztetni. Az árak a venni szándékozók által közvetlenül az árverés előtt a raktár helyiségben megtekinthetők.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Östörtökön, 1916. évi március 16-án:
G. Borsos. G. Bertel.

A császárné.

Operete 3 felvonásban.

Közölte este fél 8 órakor.

ROKOROS SZERELŐ:

Rudnyánszky Endre.

Olcsó tűzifa!

fűrészelt fa métermázsanként

6 korona
Aufricht Miksa

fakereskedésében, Kossuth-utca sarkán. O-tető előtt. 1417

Aranyat

Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy beoszerél; ugyszintén régiségeket vesz és elad

Losonczy Lajos

órák és ékszerész üzlete

ARAD, Szabadság-tér.

Telefon 964.

Apró hirdetések.

HÁZASSÁG.

Fiatal

jómódú tisztviselő házasságot kötne intelligens nővel. Levelet „Házias” jellegre kiadóba kér. 1480

LEVELEZÉS.

B. . . . Asszony.

Végtelesen bánt, hogy félreértette — épen az ellenkezőjét akartam vele kifejezni. 1462

„Amabilis”-

nak levél ment. 1468

„Maria Teresia”-nak levele van a kiadóhivatalban. 1492

„Arad.”

Szeretett édes mindenem írjal, hol találkozunk. Sokszor csókol Macád. 1466

„Höteherke.”

Ugy írtam, ahogy Magát leveleltől láttam. Nagyon kérem, adjon a megismerkedésre alkalmat. 1464

„Tavaszi napaugar”

jellegre levél van a kiadóhivatalban „Csere”-től. 1474

Fekete göndörhaj

17 éves barna leány szórakozás céljából levelezne katonatiszttal, vagy önkéntessel. Levelet G. Annetának Erdőhegyre, a lapban jelezve kér. 1479

Urileány

korrekt középkorú vidéki urleány, egyelőre levélbeli, tisztességes ismeretség. keresl. Levelet „Urileány” jellegre a kiadóhivatalba jelezve kér. 1445

ALKALMAZÁST NYER.

Irodai teendőkhöz

jártas férfi vagy nő, havi 100 kor. fizetés, lakás, fűtés, világítás, esetleg havi 40 kor. és teljes ellátás mellett alkalmazást kap. A könyvtárban jártasok előnyben részesülnek. Cim a kiadóhivatalban. 1469

Jó bizonyítványokkal

rendelkező tisztességes fiatal nő szakácsnőnek kerestetik. Cim a kiadóhivatalban. 1478

Kereskedő segéd

alkalmazást nyer azonnal, vagy április 1-re dívat, rőtös és rövid-áru üzletben. Bővebbet Angéla Matyás, Szabadság-tér 16. 1472

Bejáró szakácsnő

ki jól főz, alkalmazást nyer Deák Ferenc-utca 40/a. Étterem, a kapu alatt balra. 1481

Hadmentes

vincellér alkalmazást nyer Édes Árminda. 1488

Két nagyobb leányka mellet keresek egész napra egy intelligens szerény leányt, zongorázók előnyben részesítetnek. Cim a kiadóhivatalban. 1484

Gyermekszerező

magyar, gyakorlott neveőndő, jó bizonyítványokkal 2 gyermek mellett alkalmazást nyer. Cim a kiadóhivatalban. 1424

Intelligens

fiatal, szorgalmas, megbízható, óvadékkal rendelkező nő bank-szojga kerestetik. Cim a kiadóhivatalban. 1440

ALKALMAZÁST KERES.

Egy középkorú nő

jó bizonyítványokkal, urasági háznál helyben vagy pusztára, mint szakácsnő ajánkozik. Cim a kiadóhivatalban. 1461

Masszírozó nő

ki Szmay-gőzfürdőben volt alkalmazva, úri házakhoz ajánkozik. Cim a kiadóhivatalban. 1460

Könyvelő

magyar levelezéssel, gépirással, megbízható, önálló munkakereső, szon-naira állást keres. Vidékre is megy. Cim a kiadóhivatalban. 1473

Gabona fizetésben

több évi gyakorlattal és teljes szaktudással rendelkező, hadmentes egyén azonnali megfelelő alkalmazást keres. Klein Izidor Arad, Bocskay-tér 5. 1429

Ügyes masamód,

lakásán e.vallal kalapdiszítést és alakítást, utányos áron. Gróf Károlyi-utca 14. 1412

Ügyes bejáró

ajánkozik a úri házhoz. Cim: Treska Mária, Virág-utca 7. 1475

Intelligente Deutsche

sucht Stelle als Kinderfrau. Gefäße Zuschriften unter „Verlässlich” an die Administration. 1456

Felügyelői állást

keres egy hadmentes, erőteljes férfi malomba, fatelepen vagy ehhez hasonló helyen. Cim a kiadóhivatalban. 1426

ÜZLETEK.

Május 1-től

egy műterem a báró Bohus-palotában kiadó. Ertekezheini a hazogdnoksággal. 1488

Egy jóforgalmu

fűszer- és vegyeskereskedés bevonulás miatt eladó. Bővebbet Kossuth-utca 86. szám. 1453

INGATLAN.

Szentleányfalvi

uton 2 hold, két éves herés kert eladó. Mosóly István, Arad. 1410

Bárbeadó

Aradváros közelében hat kataszteri hold, jó minőségű szántóföld, egy, esetleg öt evre. Bővebb felvilágosítást nyújt Révay Ferenc, Liptóujvár. 1408

Apró hirdetések.

LAKÁST KERESNEK.

Modern 2 szobás lakást fürdőszoba és mellékhelyiségekkel, azonnalra keresek. Ajánlatok Weisz Leó könyvkereskedésébe értenek. 1471

KIADÓ LAKÁS.

Földszinti

kétszobás csinos utcai lakás és egy borpince május hó 1-re kiadó. Csernovits Péter-utca 27. 1485

Thököly Imre-utca 22. szám alatt egy utcai lakás, 2 szoba, előszoba, hálófülke és hozzátartozókkal május 1-ére kiadó, a konyhában vízvezeték. Gáz-fűzésre és világításra berendezve. 1477

Csinosan butorozott

különbejáratu utcai szoba azonnalra kiadó Koszoru-utca 4. szám. 1441

Egy 5 szobás

II. em. modern lakás, minden mellékhelyiségekkel, Petőfi-utca 10. szám alatt kiadó. Bővebbet a házmesternél. 844

3 szoba

fürdőszobával, május 1-re és máheinyek vagy raktárnak alkalmas helyiség azonnalra kiadó Lovarda-utca 1., Attila-tér sarok. 1008

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Egy hároméves muraközi vaseres mén oszko eladó. Koreok Gusztáv, Pusztaköved. 1465

Eladó egy finom

kijátszott Cselló és erős csomagoló fédkék. Cim a kiadóhivatalban. 1476

Fajtiszta

ujfundlandi és szentbernáthegy 2 éves, dressirozott kutyák, olcsón eladók. Demeter-u. 95/b. sz. alatt. 1899

Új butorhitel

Butorok a legjobb kivitelben kaphatók, hitelképes egyéneknek kölcsön és részletfizetésre szállítok Garai Károly bely. cég butorüzletében Aradon, Asztalos Sándor-utca 5. sz. 918

„Eos”

színes és lack cipőtisztító 70 fillér. Geoba patent sámfá párja 8 kor. Cipőtözsde, Andrassy-tér 22. 181

Modern, finom és olcsó levélpapírost Pichlernél Szabadságtér 1. kaphat. 611

2 darab 10 hetes

angol kan sertés tenyésztésre eladó. Cim a kiadóhivatalban. 1448

Az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak borosjenői és apátfalvai kertészetében a legjobb minőségű, fajtiszta, erős példányú, alacsony és magas törzsű rózsafák, különböző gyümölcsfa csemeték és üveg-házi növények szállítása megkezdődött. Mérsékelt árak mellett megrendelések elfogadtatnak ACSEV. külön birtok-kezelésnél ACSEV-palota, József főherceg-ut 22. szám. 1036

Veszek

a legmagasabb árban uraktól levett férfi ruhát, mindenféle egyenruhát, valamint használt butort. Vidékre is megyek. Bleier Ignác, ruhakereskedő Arad, Szentpál-u. 12. szám. 229

KÜLÖNFÉLE.

Igás

székérrel fuvarozást elfogad. Haszszinger-u. 6. Telefon 744. — Ugyanott egy teljesen új kerékpár eladó. 1224

Menthol sóborszesz.

Tiszta, egészséges, zamatos, erősítő, edző, hűsítő, frissítő, fertőtlenítő és fájdalomnyhító háziszser. Ara 50 fillér és 1 korona. Hehsz gyógyszerár, Földes gyógyszerár. 12

Cg. 89/2. 1916. sz.

Hirdetmény.

Az aradi kir. törvényszék közhírré teszi, hogy az Aradi vendéglősök szikviz- és syphonfejgyára részvénytársaságnak az 1916. évi február hó 27-én megtartott közgyűlése a részvények és ötödészvények névértékéből 50% visszafizetését és ehhez képest ezen részvények lebélyegzése által az alaptőkének 100,000 koronáról 50,000 koronára való leszállítását határozván el, ehhez a törvényszék engedélyét kéri.

Ennek folytán a nevezett részvénytársaság netaláni hitelezőinek meghallgatására határnapul az 1916. évi április hó 7-ik napjának d. e. 9 óráját, hivatalos helyiségébe (I. em. 73. sz. ajtó) kintüzi és ekkorra a hitelezőket azzal idézi meg, hogy meg nem jelenésük esetén az alaptőke leszállításába beleegyezőknek fognak tekinteni.

Egyszersmind értesítettnek a hitelezők, hogy érdekeik képviselésére Pénzes Ákos aradi ügyvéd lett ügygondnokul kirendelve.

Aradon, a kir. törvényszék mint cég bíróságától. 1916. évi március hó 9-ik napján.

Dr. Heller s. k. tiszéki bíró.

1468

Április 1.

az új évnegyed kezdete közeledik!

Ez alkalomból értesitem Arad újságolvasó közönségét, hogy helyben, a Zrínyi-utcában levő hírlap-irodám, melyet „Az Est boy-vállalat, hírlap- és hirdetési iroda” címen vezetek, felvesz

előfizetést és hirdetést

az összes magyar- és külföldi lapok részére. Bármilyen magyar, vagy külföldi könyvet raktáron tart, illetve a legrövidebb idő alatt meghozat. — A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kéri:

BARNA BELA,

„Az Est” főbizományosa. Az ált. beszerz. i. t. bizományosa. — Telefon 398. sz.

Rum — likőr

essentiák és compositiókban

állandó nagy raktár.

Saját védjegyzett „Rumarom”

50 filléres üvegekben, mely 2 liter finom tearum készítéséhez elegendő, mindenütt kapható. 502 Nagyban kapható:

Szemző Armin

áruügynökségénél, Arad. Telefon 592.

Matteine-féle

patkány- és egérirtás

új eljárás szerint.

Patkány- és egérirtáshoz ajánlok patkány- és egértífusz-bacilust. A XX. század legmegbízhatóbb patkány- és egérirtó-szere, csak patkányt és egeret öl meg, emberre vagy állatra nem veszélyes, tehát mindenütt elhelyezhető.

A patkány- és egértífusz bacilus árai:

1 kis adag 2—300 patkány kiirtására 6 K.

1 nagy adag 3—600 patkány kiirtására 12 K.

„Matteine”

vegyszeti laboratorium

Arad, Boros Beni-tér 1. szám. Telefon 10—45. 2811

Felhívom a burgonya nagykereskedő urakat, Vörös Kereszt kórházakat, katonai fogolytáborokat, katonai élelmezési raktárakat, ha waggontételenként jó, egészséges

ételburgonyát,

savanyu káposztát és diót

méltányos árban, magyar feladó állomásról, vagy 8 napi előzetes rendelés mellett Aradon, ugyszintén vöröshagymát, sertészsírt, szalonnát és egyéb hűvelyes veteményeket óhajtanak venni, forduljanak bizalommal hozzám.

Egyben felhívom a szeszgyárosok és hízlaladák figyelmét arra, hogy jóminőségű szesz és hízlaló burgonyát is szállítok és a szállítást személyesen eszközölöm. — Azonkívül értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy minden csütörtökön és pénteken élő hal kapható.

Vidéki megbízások legpontosabban eszközöltetnek.

Luttwák József

Asztalos Sándor-u. 8. 871

Van szerencsénk a n. 6. közönség szíves tudomására hozni, Aradon a Lázár Vilmos-utcában (Földes palota) egy a mai kor kivánalmainak minden tekintetben megfelelő

cipész-üzletet

nyitottunk,

hol a legmodernebb férfi-, női cipőket készítünk. Szakismeretünk arra bátorít, hogy a n. 6. rendelőknek fényesen kielégíthetjük. 1857

Cipő felsőrész elkészítése és javítások pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

A n. 6. közönség szíves pártfogását kérve, vagyunk kitűnő tisztelettel

Stefán és Virág.

Társat keresek

Budapest közelében levő 386 holdas birtokomhoz. Élelmiszert képező termények intenzív műveléséhez, 10—15,000 koronával. Biztos, nagy haszon. Cim a kiadóban. 1454

Buchsbaum és Társa

cég értesíti az igen tisztelt vevőközönséget, hogy

BALLY tavaszi cipőkülönlegességei

női- és gyermekcipőkben, ugyszintén kiváló minőségű F. L. POPPER

női és férfi cipők

nagy választékban 1120

megérkeztek.

Két belga ló eladó.

Saját termésű

fűzfa vesszők

jutányos árban kaphatók

MANDL ZSIGMOND

cégnél Makón. 898

Hirdetmény.

14.000 lakossal és vasuti állomással bíró járási székhelyet képező Csanádvármegyében fekvő Battonya községben a község tulajdonát képező egyemeletes „Korona“ szálloda és vendéglő valamint ugyanazon épületben a földszinten több üzlethelyiség, továbbá a községház épületében is több üzlethelyiség 1916. év április 8-án a községháza nagytermében nyilvános árverésen 3 évre bérbeadottnak.

A kikiáltási ár 10%-a készpénzben az árverés megkezdése előtt letendő.

A részletes feltételek a községházán a főjegyzői irodában megtekinthetők.

Ugyanaz alkalommal fog hasznobérbe adatni a községi vásári és piaci helypénzszedési jogbérlet is 3 évre, a feltételek a hivatalos órák alatt betekintheők.

Battonya, 1916. március 14-én.

1459

Az Előljáróság.

A Kovácsházi járási takarékpénztár r. t. Mazókovácsháza

pályázatot hirdet tisztviselőnői állásra.

Pályázhatnak, kik némi irodai gyakorlattal bírnak és a gépirásban teljes jártasságuk van. Kik takarékpénztárnál már voltak, előnyben részesülnek. A bizonyítványokkal felszerelt folyamodványok mielőbb beadandók. 1467

Papirzsineg

kenderfonalat, spárgát és kötelet teljesen pótol. **Jó, erős és olcsó.** Minden vastagságban azonnal szállítható pécsi raktárunkból. Kívánatra minták és árajánlat vágott **zsákzsinegről is.**

Pécsi kereskedelmi és Iparbank Részvénytársaság áruosztálya Pécsen. 14

Fehér superior

csemagoló papír, legjobb minőségű, 40, 50 és 60 kg-os 63×90, 100 és 120 kilogrammos 90×128 nagyságban **pécsi raktárunkból azonnal szállítható.** Előnyös árak. 1869

Gyökerez

RIP. PORTALIS

kifogástalan minőségben kapható

báró Bohus László örök. gazdaságában, Világoson. 1442

Aradi Széchenyi Gőzmalom Részvénytársaság.

Meghívó.

Az Aradi Széchenyi Gőzmalom Részvénytársaság

1916. évi március hó 26-ik napján, délelőtt 11 órakor (a társaság irodahelyiségében)

47-ik évi rendes közgyűlését

tartja, melyre a t. részvényeseket ezennel tisztelettel meghívom.

Tárgysorozat:

1. A közgyűlés határozatképességének megállapítása, jegyzőkönyvvezető kirendelése és két részvényes kijelölése a közgyűlési jegyző könyv hitelesítésére.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentésének és a zarmérlegnek, valamint nyereség- és veszteség-számlának felolvasása.
3. Határozathozatal a számadások jóváhagyása, az üzleti nyereség hováfordítása és a felmentés megadása tárgyában.
4. Esetleges indítványok.

Azon szavazatra jogosult részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, felhivatnak, hogy részvényeiket legkésőbb március hó 24-ig a társaság pénztáránál térítvény ellenében letenni sziveskedjenek.

Kintzig János,
igazgatósági-elnök.